

ΠΑΝΔΩΡΑ.

1 ΙΟΥΝΙΟΥ, 1858.

ΤΟΜΟΣ Θ'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 197.

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ.

•••••

Τῆν 4 Μαΐου ἐτελλέθη ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ, παρόντος τοῦ Μ. Βασιλέως καὶ πολυπληθοῦς ἀφροατηρίου, ἡ ἐνιαυτοῦς πανήγυρις καθ' ἣν γίνεται ἡ ἐκθεσις τῶν ὑπὸ τῶν μαθητῶν τοῦ καταστήματος τοῦτου διδασκομένων καὶ πολλῶν ἄλλων, καὶ βραβεύονται οἱ εὐδοκίμησαντες. Ἀρτίγῳ δὲ ὁ Διευθυντῆς Α. Κανταρτζόγλου τὴν παρατιθεμένην ἐκθεσιν εἰς ἡς μανθάνομεν τὰ τοῦ καταστήματος καὶ τὰ τοῦ Κορκοσταυλείου διαγωνισμοῦ ἐντός τοῦ τελευταίου ἔτους. Καὶ ταῦτα μὲν καλὰ καὶ ἀξιόπαιρα λυποῦμεθα ὅμως βλέποντες ὅτι οἱ ἐξ ἡμῶν εὐποροὶ οὐδόλως ἐτισχόνουσι τοὺς καλλιτέχνας διὰ τῆς ἀποκτήσεως τῶν ἔργων αὐτῶν. Τοῦτο δὲ δείκνυει πρὸς τοὺς ἄλλοις καὶ ἑλλείψην ἀληθοῦς ἐκτιμῆσεως τῶν ἔργων τῆς ἐγχαρίου τέχνης διότι εἶναι προτιμότερον ἀποκτείνωτες ἐκ τούτων τὰ διδάσκωμεν, ὡς διὰ ζωσῆς ἱστορίας, εἰς τὰ τέκνα ἡμῶν, ἐκ ποίας ἀγειρίας ὠρμήθη ἡ ἀναγέννησις τῆς τέχνης ἐν Ἑλλάδι καὶ πῶς καὶ κατὰ πόσον προώδενσε, παρὰ τὰ δαπανώμεθα εἰς ἀγορὰν οὐτελῶν, πολλάκις δὲ καὶ ἀκόμῳ ξενικῶν ὠραιομάτων διὰ τὰς τραπέζας καὶ τὰς ἐστίας ἡμῶν.

—0—

Μεγαλειότατε,

Μετὰ τὴν πρὸ τριῶν μηνῶν λαμπρῶς τελεσθεῖσαν εορτὴν, τὴν ἀναμνήσαντα πρὸς ἡμᾶς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος τὴν ἐθνικοῦτότητον ἐκατέρην ἡμέραν, καθ' ἣν διὰ τῆς ἐλευθερίας Σου, Βασιλεῦ, ἰδρῶθη ἐν Ἑλλάδι ἡ εὐνομία καὶ ἡ τάξις, καὶ ἐτέθη ἐπ' αὐτῶν ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ μέλλοντος μεγαλείου τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, ἔπειτα σήμερον ἡ ἡμετέρα τῶν τεχνῶν πανήγυρις, ἀριθμοῦσα τὸ δωδέκατον ἔτος ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτῆς, διὰ τῆς ἐκθέσεως τῶν ἐνταῦθα μικρῶν καλλιτεχνικῶν ἔργων, ἅτινα παρατίθενται ὡς ἐναργῆ δείγματα τῆς τρανῆς διακηρυχθείσης προόδου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, μετὰ τὴν ἀνάκτησιν τῆς ζῆλοῦς ἐλευθερίας, τῆς ἐγκαταστάσεως διὰ τῆς τοῦ Βασιλικῆς Σου θρόνου καθιδρύσεως. Ἡ καλλιέργεια, Βασιλεῦ, τῶν εἰκαστικῶν τεχνῶν, καὶ ἐν γένει τῆς καλλιτεχνίας, ὀρίζει τὴν διανοητικὴν τῶν ἔθνων πρόοδον· αἱ δὲ ἐκθέσεις τῶν ἔργων εἶναι τὴν σήμερον ἡ μόνη ἀληθῆς λυδία λίθος τοῦ πολιτισμοῦ τῶν ἔθνων· καὶ, καθὼς μικρὰ τις ἐπὶ τῆς λίθου ταύτης προστριβὴ ὀρίζει τὴν ποιότητα καὶ ἀξίαν τοῦ χρυσοῦ, οὕτω καὶ μικρὰ καλλιτεχνικὴ τῶν ἐγγυρίων τεχνουργημάτων ἐκθεσις ὀρίζει καὶ καταδεικνύει τὴν διανοητικὴν κατάστασιν τοῦ ἔθνους, εἰς ὃ οἱ ἐργάται ἐκείνων ἀνήκουσι, καὶ τὴν προστασίαν δὲ καὶ ἐπιστάσιαν μαρτυρεῖ, ἥς οἱ τεχνῖται τυγχάνουσι παρὰ τοῦ ἔθνους αὐτῶν· ἐπιθεῖ δὲ καὶ τὴν περὶ αὐτῶν ἀποδεικνύει πρόνοιαν, τὴν ὑπὸ τῶν Κυβερνήσεων καταβαλλομένην πρὸς ἐμφύ-

χωσιν τῆς ἐγχωρίου τέχνης ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς φιλοτιμίας καὶ ὑπολήψεως.

Ἡ φιλομάθεια ἦτο πάντοτε ὁ ἰδιώτων καὶ κύριος χαρακτήρ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, τὸ ὅποιον, καὶ ἐν σκληρῇ δουλείᾳ διάγον, οὐδέποτε ἐγκατέλιπε τὴν καλλιέργειαν τῶν γραμμάτων. Ἦθεν καὶ σχολεῖα περιβλεπτα ὑπῆρξαν κατὰ διαφόρους ἐποχάς, ὡς τὸ τῆς Σμύρνης, τῆς Χίου, τῶν Ἰωαννίνων, τῶν Κυδωνίων κ. λ. π. καὶ ἄνδρες ἐπὶ παιδείᾳ διακρίνοντες καὶ ἀρετῇ οὐκ ὀλίγοι ἀνεφάνησαν, ὡς οἱ Θεοτόκι, οἱ Βυζάνιοι, οἱ Κορνεῖοι, καὶ ἡ λοιπὴ χορεία τῶν σοφῶν. Ἀλλὰ σχολεῖον καλλιτεχνίας οὐδέποτε εἶχε τὸ ἔθνος ὑπὸ τὴν δουλείαν ἀνάλογον τοῦ τῶν γραμμάτων, οὐδὲ τεχνιτῶν, ἐφαρμιλλῶν τῶν διδασκάλων αὐτῶν, ἡξιώθη ἢ δὲ ἐν Ἀθῶνι κατὰ παράδοσιν διατηρηθεῖσα τέχνη τῆς ζωγραφικῆς καὶ μικρογλυφικῆς στερεοτύπως καὶ βιοτεχνικῶς πως ἀσκουμένη ὑπὸ τῶν μοναχῶν, ἐπὶ ἀπλῶν παραδόσεων, ἀνευ γνώσεως θεωρίας τινὸς τῶν ἀρχαίων καὶ σπουδῆς τῆς φύσεως, καὶ ἀνευ τῆς συνεργείας τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, δὲν δύναται δικαίως νὰ ἐπικληθῆ σχολεῖον καλλιτεχνίας, οὐδὲ οἱ τότε τεχνίται δύνανται νὰ συγκριθῶσι πρὸς τοὺς ἀνω ρηθέντας λαλοῦς. Τὸ ἡμέτερον τοῦτο σχολεῖον πρῶτον ἀνεφάνη μετὰ τὴν αὐστηρίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὁσίου, καὶ ὄλιγος Σὸν, Μεγαλειότατε, ἐγκαθίδρυμα δικαίως λογιζέται, εἰς ὃ ἐπιδαψιλεύων πᾶσαν δυνατὴν συνδρομὴν πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ μὀρφωσιν αὐτοῦ, καὶ κατ' ἔτος προσερχόμενος ἕνα ἰδίως ὄμιμασι βεβαιωθῆς περὶ τῆς γινόμενης ἐν αὐτῷ προόδου, καὶ τὰς χρεῖας αὐτοῦ ἀναζητῶν καὶ ἀνευρών, δεῖνμα προφανέστατον παρέχεις τῆς ὑπὲρ τοῦ σχολεῖου τούτου βασιλικῆς Σου πρόνοιας. Ὅθεν καὶ προθύμως σήμερον ἐκφράζουσι δι' ἐμοῦ ἅπαντες οἱ φιλότεχνοι καὶ φιλόμουσοι τὴν βραβεῖαν αὐτῶν εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν ἀντις ταύτην πατρικὴν Σου πρόνοιαν ὑπὲρ τῆς ἐγχωρίου ἡμῶν καλλιτεχνίας, ἀναπτυσσομένης καὶ διαχεομένης ἐκ τοῦ σχολεῖου τούτου τῶν τεχνῶν.

Ἐργόμενος δὲ νῦν ἕνα δώσω λόγον τῶν κατὰ τὸ ἐνεστώσ ἐτος γινόμενων ἐν τῷ ἡμετέρῳ σχολεῖῳ, λέγω πρῶτον ὅτι τὰ ἐπὶ μισθῷ παραδιδόμενα μαθήματα, πλὴν μικρῶν τινῶν ἐξαιρέσεων, παρεδόθησαν τακτικῶς καὶ ἐπιμελῶς, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ διδασκαλικοῦ πίνακος, τοῦ ὑποβαλλομένου κατ' ἔτος εἰς τὸ Σ. Ὑπουργεῖον, καὶ μαρτυροῦντος τὸν ἕλλον ἐκάστου τῶν διδασκόντων. Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν ἐγγραφέντων εἰς τὸ μαθητολόγιον ἀναβαίνει εἰς 470, ἐκ τῶν διαφόρων τάξεων τῆς κοινῆς προερχομένων τῶν μεθῆτων εἰς τὸ σχολεῖον τούτου (1).

- (1) ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΟΣ ἐκ τοῦ μαθητολογίου τοῦ σχολεῖου τοῦ 1887.
- Ἀγιογράφοι καὶ ζωγράφοι 13
- Ἀρχιτέκτονες 8
- Βιβλιοδέται 1
- Βιβλιοπῶλαι 1
- Γλύπται καὶ λιθοῦδοι 7
- Ἐμπόροι 7

Καίτοι δὲ οἱ πλεῖστοι αὐτῶν δὲν ἀφισοῦνται ἰδίως εἰς τὴν σπουδὴν τῆς τέχνης, ἀλλὰ μόνον μαθήματα τινὰ ταύτης ἀκολουθοῦσιν, ὡς ἀρμόζει εἰς ἀνδρα ἐλεύθερον καὶ πεπαιδευμένον κατὰ τὸν θεῖον Πλάτωνα (2), οὐδὲν ἦττον ἡ ἐγχώρια τέχνη μεγάλως κραταιοῦται, καὶ διὰ τῆς τούτων συνδρομῆς μέγα λαμβάνει τὸ ὄφελος, διαδιδόμενου τοῦ καλλιτεχνικοῦ αισθήματος εἰς πάσας τὰς τάξεις τῆς κοινῆς. Ἐξ αὐτῶν δὲ οἱ ικανότεροι κατήλθον εἰς τὸ στάδιον τῶν διαγωνισμῶν, περὶ τῶν ὁποίων, ὡς περὶ τῆς κυριώτερας ὑποθέσεως τῆς σημερινῆς πανηγύρεως, ἐκθέτω ἐν συντόμῳ τὰ ἑξῆς. Διετέλεθον οἱ διαγωνισμοὶ κατὰ τὰ εἰδησιμένα καὶ τὸν παρ' ἡμῶν παραδεδομένον κανονισμόν, καὶ τὰ ἔργα τῶν διαγωνισθέντων, πρὸς ἀποφυγὴν μεροληψίας, ἐκρίθησαν ὑπὸ ξένων τεχνιτῶν, τῶν ὁμοίων τὰ ὀνόματα εὐγνωμόνως δημοσιεύω εἰς τὸ κοινὸν ἕνεκα τῶν ὑπὸ αὐτῶν καταβληθέντων κόπων κατὰ τὴν ἐπίτροπον ταύτην κρίσιν.

Ἐκ τῶν προσκληθέντων ξένων καλλιτεχνῶν παρευρέθησαν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Κοντοσταυλείου διαγωνισμοῦ οἱ Κύριοι Α. Προῦστος (Α. Proust), Β. Βίλλερος (Β. Willers), Σ. Ὀρμάνος (S. Hoffmann), Π. Ρόττας (Ρ. Rotta), Α. Λαυρέντιος (Α. Laurent), Χ. Σίγγελος (Ch. Sigel), μετ' αὐτῶν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι Φ. Μαργαρίτης, Φίλιππος Ἰωάννου, καθηγητῆς τῆς φιλοσοφίας, καὶ Θ. Κυριακὸς ὡς ἐπίτροπος τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν.

Εἰς δὲ τὴν τῶν ἐτήσιων διαγωνισμῶν οἱ Κύριοι Βουλαιγγέρος (Boulangier), Π. Ρόττας (Ρ. Rotta), καὶ ὁ Κ. Σ. Σπηλιωτάκης τμηματοῦχος παρὰ τῷ

Μεταφορὰ	40
Ἀπειροσχοί	9
Κίςτοι	2
Ὀπλοποιοὶ	2
Γλύπται	1
Τέκτονες	18
Τοιχογράφοι	3
Τοιχοχρῆσται ἢ Κουρασταὶ	3
Σιδεραγοὶ	4
Τοπαρῆφοι	4
Τορμισαί	4
Ἰππάλιμοι	9
Ἰσοδομοποιοὶ	2
Ἰσοδομοποιοὶ	14
Χρυσοχοί	4
Χρυσόπλάστοι	4
Σύνολον	118

Φοιτηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου, γυμνασίου καὶ λοιπῶν κατὰστημάτων 252
Ὀλίγον ποσὸν τῶν ἐγγραφέντων εἰς τὸ μαθητολόγιον 470

(2) Πλάτ. Ἐρμ. 128. Β, α ὅτι, μὴ οὕτως μοι εἶρη ὑπολάθεαι, ὃ Σάκρατες, ὡς λέγοντες, ἔτι διὰ ἐκάστην τῶν τεχνῶν τὸν φιλοσοφούντα ἐπίστασθαι ἀκριβῶς, ὥσπερ αὐτὸν τὸν τεχνίτην ἔχοντα, ἀλλ' ὡς εἶπερ ἀνελευθέρους καὶ πεπαιδευμένους ἐπὶ ἀπολοῦσθαι ὅπως τὰς λεγομένας, ἀπὸ τοῦ δημοσίου ὄντος τὸν εἶνα διαφρονήσας τῶν παρόντων καὶ αὐτὸν ἐμβλεῖσθαι γινώσκων, ὥστε δοκεῖν χαριστέον εἶνα καὶ σαρύτατον τῶν αἰ παρόντων ἢ τῶν λεγομένων καὶ πραττομένων περὶ τὰς τέχνας; »

ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν ὡς ἐπίτροπος τούτου. Τὸ δὲ πρόγραμμα τῶν διαγωνισμῶν ὑπῆρξε τὸ ἐπόμενον·

ΘΕΜΑΤΑ.

Διὰ μὲν τὸν Κοντοσταυλείου διαγωνισμόν·

Τῆς Ζωγραφικῆς·

Ἡ ἐλεημοσύνη εἰς τρία πρόσωπα εἰκονιζομένη, εἰς γραίαν ἀρμυρατον μετὰ παιδίον, καὶ νέον μαθητὴν, δίδοντα αὐτῇ ἐλεημοσύνην εἰς ἄρτον ἢ εἰς ἀργύριον.

Τῆς Γλυπτικῆς·

Ὁ Δαβὶδ κρατῶν σφενδόνην, καὶ ἐτοιμαζόμενος πρὸς μάχην κατὰ τοῦ Γολιάθ.

Διὰ δὲ τὰς ἐναυσίους ὑποτροφίας·

Τῆς Ἀγαλματογραφίας.

- 1 Ἡ Ἀφροδίτη τῆς Μήλου, εἰς τὸ τοῦ ἀγάλματος μέγεθος (διὰ τὴν ἀνωτέραν Γ' τάξιν).
- 2 Ἀνάγλυφον ἐκ τῶν τοῦ Παρθενῶνος, ὁ Ἰσποκένταυρος μετὰ νόμφης (διὰ τὴν Β' τάξιν).
- 3 Ἡ κεφαλὴ τοῦ Ἑρμοῦ, τοῦ ἐξ Ἀνδρου (διὰ τὴν Α' τάξιν).

Τῆς Στοιχειώδους Γραφικῆς.

Ἡ κεφαλὴ τοῦ Λαοκόοντος, ἀπὸ χαλκογραφίας τοῦ Μοργένου.

Τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς κοσμηματογραφίας.

- 1 Ἰωνικὸν κιονόκρανον ἐκ τῶν τοῦ Ἐρεθθείου, ἀπὸ γυψίνου ἐκμαγεῖου (διὰ τὴν Β' τάξιν).
- 2 Κόσμημα Ἑλληνικὸν ἀπὸ χαλκογραφίας (διὰ τὴν Α' τάξιν).

Τῆς Πλαστικῆς.

1 Ἡ κεφαλὴ τοῦ λέοντος ἐκ τοῦ γέισου τοῦ Παρθενῶνος (διὰ τὴν Α' τάξιν).

Τῆς Ξυλογραφίας.

- 1 Ἄβων ἐκ τῶν τοῦ Κανόβα, ἀπὸ γυψίνου ἐκμαγεῖου.
- 2 Ἡ Γαλλία βραβεύουσα τὰς τέχνας, ἀπὸ ξυλογραφήματος.
- 3 Ἡ εἰκὼν τοῦ φιλοσόφου Λουδοβίκου, τοῦ πρώην Βασιλέως τῆς Βαυαρίας, ὁμοίως.

Τῆς Χαλκογραφίας.

Ὁ ἀπόστολος Ἰάκωβος ἢ ἀδελφόςθεος, ἀπὸ χαλκογραφήματος.

Τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς Προοπτικῆς ἢ Σκηνογραφίας.

Ἡ σκηνογραφία τοῦ μνημείου τοῦ αἰδίου Μ. Τσαίτζα, ἐκ τοῦ προπλάσματος τῶν ἀδελφῶν Φουταλῶν, προπλασθέντος ἐπὶ τοῦ σχεδίου τοῦ διευθυντοῦ Α. Καυτανζόγλου.

Τῆς Καλλιγραφίας.

- 1 Ἡ κυριακὴ προσευχή, κατ' ἰδιάν ἐκάστου σύνθεσιν.
- 2 Καλλιγραφία Ἑλληνικὴ καὶ Γερμανικὴ ἀπὸ καλλιγραφήματος.

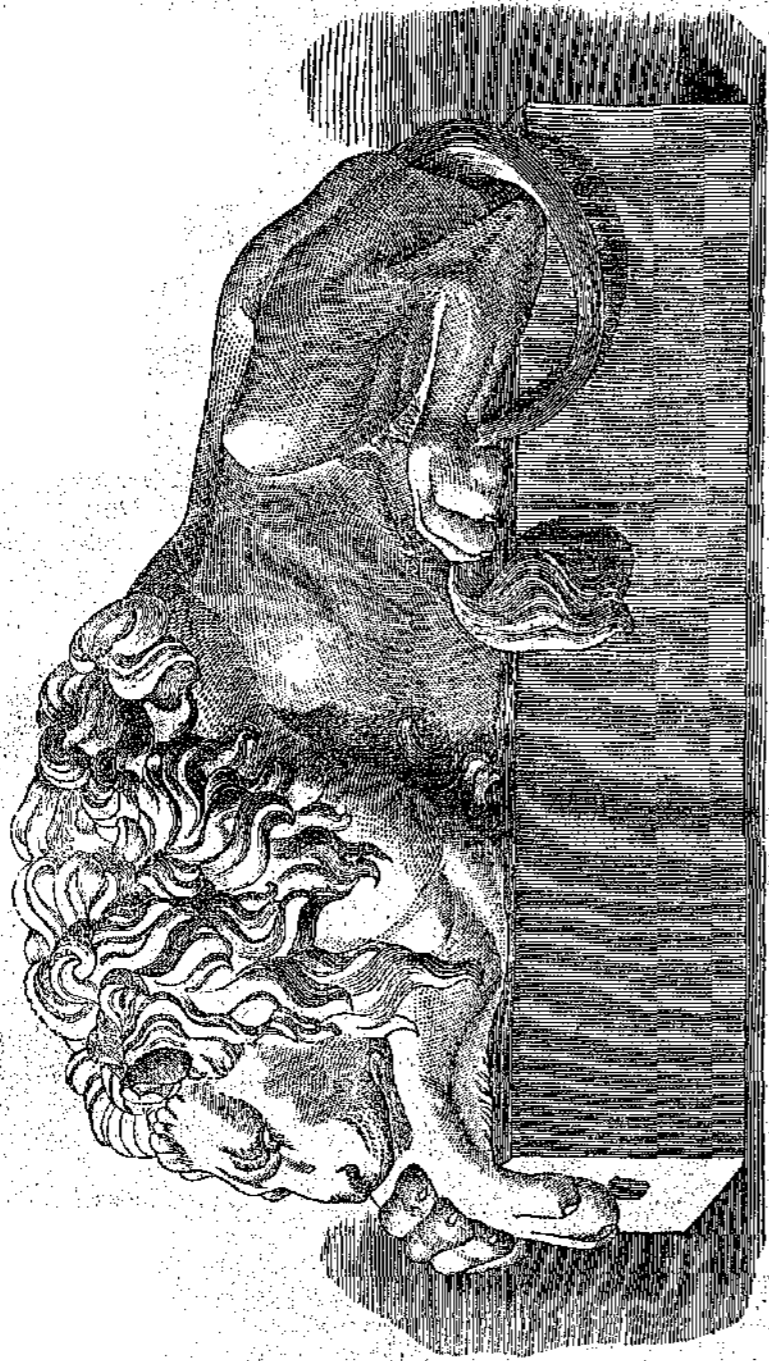
Ἐκ τῶν κατελθόντων δὲ εἰς τὸ στάδιον τοῦ Κοντοσταυλείου διαγωνισμοῦ ἐπτά κατὰ πρῶτον ἐνεγράφησαν πέντε, εἰς τὸν τῆς ζωγραφικῆς, καὶ δύο εἰς τὸν τῆς γλυπτικῆς· ἀλλ' ἐκ τῶν πέντε ζωγράφων, τῶν ἐκτελεσάντων τὸ πρῶτον δοκίμιον, ἀπεχώρησαν τοῦ ἀγῶνος δύο, καὶ αὐτοὶ τρεῖς ἔμειναν οἱ ἀληθεῖς ἀθληταί, ἐξ ὧν ὁ εἰς, καίτοι διήλθεν ὄλον τὸν ἀγῶνα, πέντε ὄλους μῆνας ἐργασθεῖς, κατὰ τὴν ὥρην τῆς παραδόσεως τῶν ἔργων πρὸς κρίσιν, ἰδὼν τὸ ἔργον τοῦ ἀνταγωνιστοῦ, ἀπέσυρε τὸ ἑαυτοῦ, εἴτε ἐκ μετριοφροσύνης, εἴτε ἐξ ἀλόγου δειλίας, μὴ ἀπεληθεῖς ἐκ τῶν παρατηρήσεων τῶν κριτῶν καὶ τῆς βεβαίας τουλάχιστον τοῖς ἐπιλαχούσι διδομένης συνδρομῆς στερηθείς.

Τὸ χιλιοδραχμὸν λοιπὸν βραβεῖον, τὸ γενναίως προσφερόμενον παρὰ τοῦ κυρίου Ἀλεξάνδρου Κοντοσταυλείου, διὰ μὲν τὴν ζωγραφικὴν ἔλαβεν ὁ Νικηφόρος Λύτρας ἐκ Τήνου διότι τοῦτο τὸ ἔργον ἀξίον βραβεύσεως ἐκρίθη, ἐπαινεθὲν διὰ τὴν ἀφελειαν καὶ ἀπλότητα τῆς συνθέσεως, τὴν ἐπιτυχῆ ἐφαρμογὴν τῆς ἐγχωρίου ζωγραφικῆς ἀνάπτυξης, τὸν ἀληθῆ καὶ φυσικὸν χρωματισμόν, καὶ τὴν εὐφυῆ ἐκλογὴν τῆς σκηνογραφίας, ὑποτιθεμένης τῆς πράξεως ὡς γινόμενης πρὸς τὸ νάρθηκος βυζαντινῆς τινος μικρῆς ἐκκλησίας· ὅπερ ἔτι ζωηρότερον ἐκφράζει τὸ ἠθικὸν τῆς ὅλης χριστιανικῆς ταύτης ὑποθέσεως. Προσέθηκε δὲ ἡ ἐπιτροπὴ καὶ τινὰς μικρὰς παρατηρήσεις πρὸς τὸν τεχνίτην, αἵτινες κυρίως περιερίχοντο εἰς τὴν φωτοσκίασιν, ὡς τοῦ φωτός διαχθέντος πανταχοῦ σχεδὸν ἰσοθέτως, καὶ μὴ περιουσιθέντος ἰδίως εἰς τὰ κύρια ἀντικείμενα. Ἀλλὰ τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ Νικηφόρου Λύτρα ἀντιπαράβαλόντα ἡ ἐπιτροπὴ καὶ πρὸς τὸ ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος παρουσιασθέν, ἔτε ἦτο ἐπιλαχίων, ἐξέφρασαν ἰδίως τὴν εὐαρέσκειαν αὐτῆς διὰ τὴν προφανῆ πρόδον τοῦ νέου τεχνίτου καὶ τῆς παρ' αὐτοῦ παρεχομένης μεγάλης ἐλπίδος περὶ τῆς εἰς τὴν ζωγραφικὴν ἐπιτυχίας.

Ἐκ δὲ τῶν δύο ἀλλοτῶν τῆς γλυπτικῆς, τῶν ἐγγραφέντων εἰς τὸν ἀγῶνα, ὁ ἕτερος ἀπεχώρησεν, ὡς ἀσχαλούμενος εἰς ἰδιωτικὰ κατεπελγόντα ἔργα, καὶ μάλιστα ὡς ἀναλαθὼν ἔτι λιμπρότερον ἀγῶνα τὸν περὶ τοῦ Βελιγικτανεῖου μνημείου, κατὰ τὸ ὅποιον, εἰ καὶ δὲν ἔτυχε κλάδου δάφνης, ἀλλ' ὅμως ἐκρίθη ἀξίως ἕνα συμπεριληφθῆ μετὰ τῶν διασῆμων ἀγωνιστῶν. Ὅθεν εἰς μόνος ἐξετέλεσε τὸ θέμα, ἐκπληρώσας ἀπάσας τὰς ὑπὸ τοῦ διαγωνισμοῦ διατάξεις. Κρίνασα λοιπὸν ἡ ἐπιτροπὴ ἀσχετῶς καὶ ἀπλήτως τὸ ὑποβληθὲν αὐτῇ ἀγαλμα, παρστῶν τὸν Δαβὶδ σκοπεύοντα τὸν Γολιάθ καὶ ἐτοιμαζόμενον ἕνα ἐκ σφενδανίσῃ τὸν θανατηφόρον λίθον κατ' αὐτοῦ, καὶ εὐρούσα αὐτὸ βραβεύετον διὰ τὴν ἐπιτυχῆ κίνησιν, τὴν ζωηρὰν καὶ ὄλιγος φυσικὴν ἐκφρασιν, ἐκλήριξε τὸν

Γεώργιον Φυτάλην εκ Τήνου άξιον του χιλιοδράχμου στεφάνου. Αι δε μικραι παρατηρήσεις αι γενόμεναι υπ' αútης επί του εκ πηλού προπλάσματος, διορθωθήσαι κατά την εις γύφον χύσιν, άπετέλεσαν τό έργον άξιον πολλού λόγου. άπορ άν κατεσκευάζετο εις μάρμαρον, έτι άξιολογώτερον ήθελεν

πάντα εις τό Σ. ύπουργείον, εκπληροί και πάλιν σήμερα δημοσίη την παρά τής έπιτροπής δοθείσαν αútē έντολήν τής συστάσεως του φιλοπόνου νέου Σπυρίδωνος Χατσαγιαννοπούλου, του πέρυσιν άξιόθέντος του χιλιοδράχμου Κοντοσταυλείου βραβείου. Και του μέν Κοντοσταυλείου μεγάλου διαγωνισμού

Αίσις εκ των του Καρόλα. Βραβείον της άριστείας τάξεως.

αποβή. Η δε έπιτροπή μετά την διεξαγωγήν τής κρίσεως εξωδίκως ίδούσιν και τό άποσπασθέν έργον της ζωγραφικής, συνέστησεν αυτό εις την διεύθυνσιν, κρίσιμα των τεχνίτην άξιον έμφυχώσεως και συνδρομής, ως μετά πολλού πόνου αυτό επέξεργασθέντα. όθεν και ή διεύθυνσις, και τοι έγνωστοποίησε τά

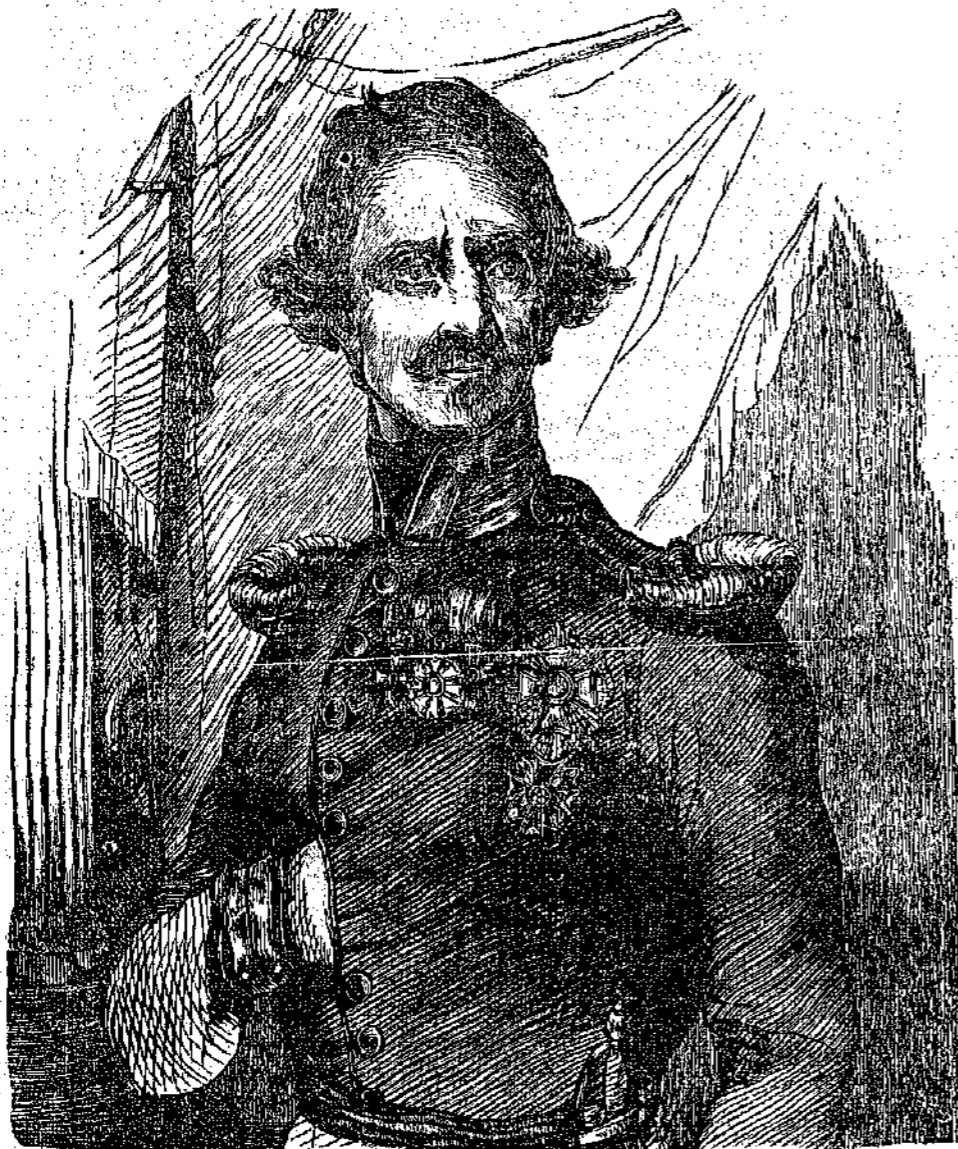
τό άποτέλεσμα ύπέρθε τοιούτων, κατά δε τους έπισημους διαγωνισμούς οι έξής εκρίθησαν άξιον ένα λάβει τον τής έπιμελείας στεφάνον και την μηνιαίαν μικράν χρηματικήν χορηγίαν.
Έν μέν τή τάξει της ζωγραφικής, Ο Διονύσιος Νικολάου εκ Καλαμών, ως ό έπιλα-

Γαλιίλι βραβεύουσα τας τέχνας. Βραβείον της Β' τάξεως.

γόν εις τον Κοντοσταυλείον διαγωνισμόν, κατά μήνα, δραχμ. 30

Έν δε τή Αγαλματογραφία, Κατά μέν την άνωτέραν τρίτην τάξιν,

Αυδολικός πρώην Βασ. Βαυαρίας. Βραβείον Α' τάξεως.

Εν και έτοιμάζονται πάντα τὰ ζητηθέντα αντίτυπα, και έντός όλίγου κατά την παρά του κυρίου Γαλλιάνη επισήμως δοθεισάν μοι είδησιν και κατά την εσχάτως προς έμέ επιστολήν του γενναίου στρατηγού (1) φθάνουσιν εις Αθήνας. Ούτω δέ συμπληρούται άπασα ή συλλογή των έν Νεαπόλει εκλεκτών άριστουργημάτων, και μετά τσούτους αιώνες τό έργον του Αθηναίου Λύκωνος επανέρχεται πάλιν εις την γεννήσασαν αυτό παιρίδα, όπου ή

(1) ... Però la mia testa ed il mio cuore sono stati e sono per la Grecia. Seguita tuttora il travaglio dei Gessi, o Sui Eccellenti il Principe di Bisignano che n'ebbe l'incarico dal Re si da tutta la premura spero dopo qualche altro paio di mesi essere nel caso di spedirli, mentre le stampe già son pronte. DEMETRIO LEGGA.

14 Novembre, 1857.

έπ' αυτού σπουδή είθε να χρησιμεύση εις μόρφωσιν νέου άλλου Λύκωνος. Ήν δέ τή Μασσαλία εύρον εύρημα όντως πολύτιμον και ανεκτίμητον εις την μέλλουσαν νέαν εικονολογίαν των ένδόξων τής νέας Έλληνικής Ιστορίας άνδρών, τό μόνον σωζόμενον πιστόν πρωτότυπον έκμαγειόν τής προτομής του άοιδίμου Αδαμαντίου Κοραή, πλασθείσης έκ γύψου επί του νεκρού αυτού. Το πρωτότυπον τούτο άγνωστον μέχρι τούδε εις τον Έλληνα, έφύλαττε παρ' έαυτώ μετ' άλλων πολυτίμων χειρογράφων του αυτού περικλεούς άνδρός. ή έν Μασσαλία πανοσιώτατος άρχιμανδρίτης κύριος Καλλίνικος Κρεατσούλης, όστις άκραιφνή φιλοπατρία αίσθήματα τρέφων προς την Έλλάδα, εύγενώς παρέχώρησέ μοι αυτό κατ' αίτησίν μου. έφ' ή και απολαμβάνει ούχι

μόνον του σχολείου, αλλά και άπάντων των φιλομούσων Έλλήνων την εύγνωμοσύνην. Χάρις δέ όφείλεται προσέτι ού μικρά και προς τό αληθές τέκνον τής Ελλάδος, τον κύριον Ν. Τσιγαράν, δι' ήν κατέβαλεν επιμέλειαν και φροντίδα περι τής άσφαλούς εις Αθήνας επιστολής του προσενηχθέντος διαρρήματος. Καί ούτω λοιπόν, άν ό αληθώς μέγας πολίτης τής Ελλάδος, ό ένδοξος Κοραής, ό τσούτον υπέρ τής ελευθερίας τής πατρίδος μοχθήσας, δέν έδυνήθη να έλθη εις αυτήν, ελευθέραν γενομένην, αλλά σήμερον τό ένδαγμα αυτού έναποτίθεται έν τή ναύ τούτω των τεχνών. Βόχης δ' έργον ήθελεν είσθαι άν παρηγγέλλετο αντίτυπος έκ μαρμάρου πρότομη, ή ό άνδριάς αυτού, να κατατεθή έν τή Πανεπιστημίω ή και άλλαχού εις ίδιον δωμάτιον μετά των χειρογράφων και συγγραμμάτων αυτού. Τότε ήθέλομεν έχει και έκ των νέων ήμετέρων γλυπτών όμοιώτατον τό άπεικόνισμα του άοιδίμου Κοραή, και ούχι οίον τανών βλέπομεν αυτό έκ λιθογραφιών, και μάλλον κατά φαντασίαν.

Ο σοφός έν Λονδίνω φιλέλλην γέρον άρχιτέκτων Θωμάς Λεβερτών Δόναλσον (Thomas Leverton Donaldson), καθηγής τής άρχιτεκτονικής έν τή Πανεπιστημίω του Λονδίνου, ή περιηγηθείς την Έλλάδα πρό τής επαναστάσεως, έδωρήσατο εις τό σχολείον τὰ ύπ' αυτού συνταχθέντα άρχιτεκτονικά άξιώματα, και θεωρήματα (1), επιγράφας εις την προμετωπίδα τής βιβλου τὰ εξής: Τή έν Αθήναις σχολή των καλών τεχνών μικρόν δώρον μαθητοδ, σπουδαστατος επί των σεβαστων ερειπιων τής πόλεως του Ιακίνου, ή συγγραφεύς.

Πσούτως και ή έν τή αυτή πόλει διάσημος άρχιτέκτων Όθβενος Ιωνάς (Owen Jones), ή ίδίως γνωστός εις τον άρχιτεκτονικόν κόσμον διά τό άξιολογώτατον σύγγραμμα αυτού περί του έν Ισπανία παλατιού Αλάμπρας και τής έν Λονδίνω λαμπράς φιλαρμονικής αιθούσης, ύπ' αυτού άρχιτεκτονηθείσης, μάθων παρ' έμου μετά μεγάλης χαράς την ύπαρξιν των έν Αθήναις τούτου σχολείου των τεχνών, έδωρήσατο αυτώ, ύπό άγού φιλελληνικού αισθήματος κινούμενος, τό βαρούτιμον αυτού νεωστί έκδοθέν σύγγραμμα, πολυτελέστατα δεδεμένον, την γραμματικην των αρχαιων κοσμημάτων (2).

Ο δέ έν Παρισίους άρχιτέκτων του Πανθέου, καθηγής έν τή Ακαδημία των καλών τεχνών και επιθεωρητής των έν Γαλλία αρχαιων ιστορικων μνημειων, Κόνσταντς Δουφεύς (Constant Dufeux), προς ταις άλλαις υπηρεσίαις ής παρέχει εις την ήμετέραν σχολήν χάριν τής προόδου τής νεοελληνικής τέχνης, έδωρήσατο νομισματόσημον του ύπ'

(1) Architectural Maxims and Theorems by Thomas Leverton Donaldson M. B. I. A. Professor of architecture in University college, London, Correspondent of the Royal Institute of France and member of the Academies of Rome, Naples, Florence, Venice, Milan, Parma, Vicenza, Vienna, of the Royal Belgian Academy, of the comite Historique des Arts, et monuments, and of the société Libre des beaux-Arts a Paris. London 1847.

(2) The grammar of ornament by Owen Jones illustrated by examples from various style of ornament. London 1856.

αυτου σχεδιασθέντος μνημείου του Γάλλου καράχου Δουμόνδου Δουβίλου μετά των χαλκογραφιών αυτού.

Ο δέ γραμματεύς τής έν Λονδίνω σχολής των τεχνών και του μουσείου έν Σούτ-Κεναιγκτάιν Έββίκος Κόλης (Henry Cole), και ή φιλοφρόνως φιλοξενήσας με έφορος Φίλιππος Κονλίφς Όθβενος (Philip Cunliffe Owen) έδωρήσαντο άπαντας τούς κωνομισμούς, διατάξεις διαγωνισμών και καταλόγους διαφόρων συλλογών του πολυτίμου τούτου νεωστού μεγάλου σχολείου των τεχνών ήπερ διά τον φιλελεύθερον αυτού οργανισμόν και την καλώς έννοουμένην διδασκαλίαν, στηρίζομένην επί τής έμύλλης, ούχι μόνον θέλει συνταλέσει εις την μεταφύμισιν του μάλλον επικρατούντος φορτικού ρυθμού τής καλλιτεχνίας έν Αγγλία, αλλά θέλει διάδωσει άπανταχού διά των καλών βιομηχανημάτων αυτής τό αληθές αισθημα του καλού.

Προς τούτοις δέ γνωστοποιώ επισήμως και τό πρό ήμερών γενόμενον δώρημα του έν Παρισίους τανών διατρέλλοντος Δ. Ύψηλάντου, όστις πληροφόρηθείς περι τής ύπαρχούσης έλλείψεως των Έλληνικων άριστουργημάτων, άνευ των όποιων δυσκόλως δύναται τις να προσή και έν βήμα εις τὰ πρόσια έν τή τέχνη, έπεμψεν ίδίαις δαπάναις την ύπό Αχιλλίους Κόλλα (1) συλλογήν τριάκοντα και τριών έκ των περιφηματέρων αγαλμάτων έκ γύψου (2), προσφέ-

(1) Achille Collas, inventeur, rédaction mathématique grande Médaille d'honneur, a Paris 1855.

(2) Είναι δι ταύτα:

1. Σμυρτικη Λακόντας (Lacoon) ή του έν Βατικανώ τής Γώμης μουσείου κατά τὰ 2/5.
2. Απολλων ή Καλλίνικος (ή του Βιλιεδίρε) Apollon du Belvedere, όμοίως.
3. Αρτεμις άγροτέρα (Diane a la biche) έν Λουβρά (Louvre) των Παρισίων μουσείου κατά 2/8.
4. Αρτεμις ή νέμφη τής Αρτέμιδος (ή Γαβίαν) Diane de Gablie, όμοίως έν Παρισίους κατά 2/6.
5. Αφροδίτη ή έκ Μήλου (Venus de Milo) έν Παρισίους. έμ.
6. Αφροδίτη αναδυομένη (των Μεδίκων) (Venus de Medice) έκ του έν Φλωρεντία μουσείου. έμ.
7. Αφροδίτη ως έν λουτρό (του Καπιτωλιου) (Venus de Capitoie) έκ του έν τή Καπιτωλίη τής Γώμης μουσείου.
8. Αφροδίτη Γενεταλλίς (Genetrix) έν Λουβρά των Παρισίων μουσείου.
9. Αφροδίτη Ισολαζούσα (Venus accroupie) έν Βατικανώ.
10. Αφροδίτη Νικήτρια ή Αρελάτης (Venus d'Arles) έν Παρισίους.
11. Αμαζών (Amazon) έν Ρώμη.
12. Πολύμνια (Polymnia) έν Παρισίους.
13. Βούτερπη (Bautope) έν Παρισίους κατά 9/10.
14. Ίουλα νεάνη (Junie) έν Παρισίους κατά 2/6.
15. Σίλων (Silens ou Bacchus) έν Παρισίους.
16. Γερμανικός (Germanicus) έν Παρισίους.
17. Πάλαστης θησάκιον (Gladiateur mourant) έν Παρισίους.
18. Απολλων ή σαυροντόκος (Apollon sauroctone) έν Παρισίους.
19. Σάτυρος αναπαυόμενος, (Fauns en repos) έν Ρώμη.
20. Πάλαστης έκ των του Βουρβουσιου (Gladiateur Borghese) έν Παρισίους.
21. Σάτυρος κώλων (Fauns lutour) έν Παρισίους.
22. Ο άοίμων τής Ίουσίας (Genie adorant) έν Παρισίους.

ρων τὸ ἐπιφειδέστατον τοῦτο δῶρον εἰς τὸ ἡμέτερον Πολυτεχνεῖον χάριτι τῶν ἐν αὐτῷ μαθητευόντων (1). Ὅθεν τὰ ἀριστουργήματα τῶν προγόνων ἡμῶν τὰ πλείεστα ἀγνωστα ἐνταῦθα μέχρι τοῦδε, ἐπανεργάζονται σήμερον εἰς τὴν Ἑλλάδα, μειωθέντα μὲν ἀναλόγως, ἀλλ' ἱκανὰ ὥστε νὰ παρορμηθῶσι τὸν ζῆλον πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ διάδοσιν τῆς ἐγχωρίου τέχνης. Προσφέρει δὲ αὐτὰ τοῦ πρωταθλήτου τῆς ἡμετέρας παλιγγενεσίας εὐγενῆς γόνου, οὕτινος τὸ ὄνομα θέλει ἀναγράψῃ τὸ σχολεῖον ὑπὲρ εὐγνωμοσύνης ἐν τοῖς εὐεργεταῖς αὐτοῦ.

Ὁ δὲ ἐν Παρισίοις ἐπιτετραμμένος τὰς Ἑλληνικὰς ὑποθέσεις Κυρ. Φωκίων Ρέου προσήνεγκεν εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ σχολείου δύο μικρὰ πονήματα περὶ γαυρικής τοῦ Ἀνγούστου Ζουρδιέρου. Προσέτι δὲ ὀφείλομεν νὰ ἐκφράσωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ σχολείου εἰς τὸν Κ. Α. Ρουσόπουλον, καθηγητὴν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ὅστις ἐπὶ δύο ἔτη ἀνεπλήρωστος τὴν ἐλευθέρην μαθήματα ἀναγκαίου τῆς φοιτήσεως κατὰ κυριακὰς εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον, διδάξας ἀμύθητον τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθεῖσαν ἀρχαιολογίαν.

Καὶ ὅσοι μὲν φιλόστοργοι ὁμογενεῖς καὶ ἀλλογενεῖς κατὰ τὸ ἐνεστὸς ἔτος συνετέλεσαν εἰς τὴν πρόοδον τῆς τέχνης ἐν Ἑλλάδι, ὑποστηρίζαντες τὸ Πολυτεχνεῖον, οὗτοι εἰσιν, καὶ τοιαῦτα τὰ ἔργα καὶ φιλοδομήματα αὐτῶν, δι' ὧν μετὰ χαρᾶς βλέπομεν ὅτι ἐπέρχεται ὁσήμερον ἡ πρόπουσα αὐξήσις καὶ ὁ ἀπαιτούμενος κατάρτισμός τῶν ἐν αὐτῷ διαφόρων καὶ ποικίλων τῆς τέχνης συλλογῶν· ἡ δὲ Σ. Κυβερνήτης κηδομένη τῆς προόδου τῶν ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ τούτῳ σπουδάζοντιν, ἀγγέλλει, κατ' αἰτίτησιν ἡμετέραν, ἰδίαν μεγάλην αἰδοῦσαν, ἐν ἧσὶ μέρει φαίνονται ἐκτεθειμένα πάντα τὰ ἔργα τῆς ἑλληνικῆς εὐφυΐας. Πεποιθότες δὲ εἰς τὴν σύντονον αὐτῆς πρόνοιαν καὶ φροντίδα περὶ τῆς ἀλλοθῆς τῶν τεχνῶν προαγωγῆς, δὲν ἀμφισβάλλομεν ὅτι εὐμε-

23. Ὁ δαίμων τοῦ ὕπνου ἢ τοῦ θανάτου (Genie du sommeil) ἐν Παρισίοις κατὰ 2/8.
 24. Παῖς ἀποσπῶν κέντρον ἀπὸ τοῦ ποδῆς (Ticour d'épine)
 25. Παῖς παίξων μετὰ χηρῆς (Enfant à l'ois) ἡμοίως κατὰ 2/8.
 26. Ἡ ἀστὴρ γαλαξίας (Joueuse d'ossetats) ἐν Βερολίῳ. ὄμ.
 27. Ἀρμύνη ἐρῶσα (Côtés debout) ἐν Πάρι. ὄμ.
 28. Ἀριστιδὴς (Aristide) ἐν Νεαπόλει.
 29. Σοφοκλῆς (Sophocle) ἐν Πάρι.
 30. Καστωρ καὶ Πολυδῆκος (Castor et Polux) ἐν Ἰσπανίᾳ.
 31. Ἰάσον (Jason dit Cincinnatus) ἐν Παρισίοις.
 32. Παλαστῶν σύμπλεγμα (Lutteurs, groupe) ἐν Φλωρεντίᾳ.
 (1) Καὶ δὲ προηγουμένως ἀνέγγελα εἰς ἡμᾶς, ἐκπέσειλα σύμμερον διὰ τοῦ γαλλικοῦ ἀμπρολοῦ τὴν συλλογὴν τῶν ἀριστουργημάτων τῆς ἑλληνικῆς τέχνης (Collection Collas) ἀπευθύνει αὐτὴν εἰς τὸ ὄνομά μας.
 Ἐξομῶν ὅτι τὰ ἀγάλματα ταῦτα νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὴν πρόοδον τῶν νέων Ἑλλήνων τεχνῶν, τῶν ὑποίων μετὰ πόδου ζήλου καὶ τρυφῆς ἀξιώτητες διευθύνει τὰς σπουδὰς, καὶ ἵνα καὶ ἡ συνεργασία μετακαλλιστῶν καὶ αὐτῆς τὴν τέχνην εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς ἐστῶν, τὴν εἶλον ἡμῶν πατρίδα.
 Δεχθῆτε κλ.
 Ἐν Παρισίοις, τῆ 1 Ἀπριλίου 1886.

ΓΥΠΑΝΤΗΣ.

νῶς θέλει ἀποβλέψῃ πρὸς τὴν θαρραλίαν καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ σχολείου ἀναγκῶν, περὶ ὧν, τὸ ἡμέτερον καθήκον ἐκπληροῦντες, καὶ ἄλλοτε ἐλαλήσαμεν ἐνταῦθα. Ἐκ τούτων κατεπελγεῖ μάλιστα ἡ ἐπισκευὴ τῆς κατεδαφισθείσης πύρουσις αἰθούσας, ἐν ἧ ἐργάζοντο οἱ μαθηταὶ τῆς γυμνογραφίας. Δὲν πρέπει δὲ νὰ ἀμεληθῇ καὶ ἡ διὰ τακτικῶν διαγωνισμοῦ εἰς Ῥώμην ἀποστολὴ τῶν νέων, τῶν ἀποπερτωσάντων ἐνταῦθα τὴν σπουδὴν αὐτῶν, ἵνα συμπληρωθῇ οὕτω τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ Κοντοσταυλείου διαγωνισμοῦ. Ὡσαύτως προσδιοριστέον καὶ χρηματικὸν τι ποσὸν πρὸς ἐπιβίωσιν τῆς μουσικῆς, ἥτις ὡς γνωστὸν, οὐχὶ μόνον παρὰ τοῖς προγόνων ἡμῶν ἐνομιζέτο ἀναγκαῖα εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν παιδῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν σήμερον πανταχοῦ πολυεθῶς καὶ πολυτρόπως προσ-ατεύεται καὶ ἐμφυγοῦται. Ἐπειδὴ ὁ λόγος γίνεται περὶ μεταρρυθμίσεως καὶ κανονισμοῦ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς, ἐπειδὴ παρεδέχθημεν τὸ θέατρον, πρέπει νὰ προετοιμάσωμεν κατὰ μικρὸν καὶ μορφώσωμεν τὴν ἐθνικὴν μουσικὴν, ἥτις βεβαίως δὲν δύναται νὰ προαδύση διὰ τῶν ιδιωτικῶν κλειδοκυμβέλλων, ἀλλὰ διὰ τῆς παρὰ τῷ πλήθει παραδοχῆς αὐτῆς. Ἀναγκαῖον φαίνεται προσέτι νὰ ὀρισηθῇ μικρὰ ἀμοιβὴ πρὸς βράβευσιν τῶν ἐπιτιθέτων τὰ ἐκπαιδῶν ἔργα τεχνικῶν, ὡς γίνεται καὶ ἀλλοῦ. διότι αὕτως ὑποβάλλεται ἡ ἀμύθη, καὶ δίδεται συνδρομὴ τῆς εἰς τὴν ὑπ' αὐτῶν καταβαλλομένην δαπάνην πρὸς ἐπεξεργασίαν τῶν ἔργων· ἄλλως ἄνευ ἀμοιβῆς τινος κατὰ μικρὸν θέλει ἐκλείπει ὁ ζῆλος οὗτος τῶν ἐκθετῶν. Ἀλλὰ καὶ ἡ χηρεῦσα θέσις τοῦ διδασκάλου τῆς ζωγραφικῆς ἀναγκαῖον νὰ πληρωθῇ ταχέως, διότι ἡ ἐπ' ἀριστον γράφον ἀναβολὴ φέρει μέγα πρόσκομμα εἰς τὴν πρόοδον τοῦ σχολείου. Ἐπειδὴ δὲ ἐνταῦθα ὁ λόγος περὶ τῆς θαρραλίας τῶν ὑπαρχουσῶν τούτων ἀναγκῶν πρὸς βελτίωσιν καὶ πρόοδον τῶν τεχνῶν ἐν Ἑλλάδι διὰ τοῦ σχολείου τούτου, θεωρῶν ἐμαυτὸν ὑπεύθυνον τῆς διαπιστευθείσης μοι διευθύνσεως αὐτοῦ, καὶ ὑποχρεούμενον συνάμα ὑπὸ τοῦ ὄρου, ὅτι κατὰ πρῶτον ἔδωκα πρὸς τὸν ἀρχιτεκτονικὸν σύλλογον, ἵνα συντελέσω πάσης δυνάμεσι πρὸς διάδοσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς πολιτικῆς, τῆς ὀφελιμωτάτης ταύτης τέχνης, νομίζω τὸν νόον τοῦτον τῆς Ἑργάνης Ἀθηνᾶς τύπον κατ' ἀλλήλον ἵνα εἴπω σήμερον ὀλίγα τινα ὑπὲρ αὐτῆς, ὁρῶν μάλιστα ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τῆς ἡμετέρας Μεγαλειότητος, ἥτις εὐμενῆ παρέχει ἀκρόασιν εἰς πᾶν ἕτι ἀφορᾷ τὴν πρόοδον καὶ δόξαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ, κατὰ τὸν παραδεδομένον ὀρισμὸν, λογιζέται ὡς ἡ ἀρχὴ καὶ κρητὶς ἀπασῶν τῶν τεχνῶν, ἢ ὡς ἡ προσεξάρχουσα τούτων καὶ διευθύντρια (1). ὅθεν καὶ εἰς ἀπαντα τὰ πεπαιτισμένα ἔθνη ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τέχνη μετὰ μεγάλης ἐπιμελείας καὶ προστασίας προήχθη. Ὁ σοφὸς Μίλιτιος λέγει περὶ αὐτῆς ὅτι καθόλου θεωρουμένη, εἶναι ἡ βιωφελέστερα

(1) Vitruv. L. I. C. I. Architectura est scientia pluribus disciplinis, ac variis eruditionibus ornata, cuius iudicio probatur omnino, quae ab caeteris artibus perficiantur, optata

τῶν ἄλλων ὡς πρὸς τὴν διατήρησιν, τὴν οἰκονομίαν τὴν τέρψιν καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους (1). Τοιαύτη λοιπὸν τέχνη, οὕτω συντελεστικὴ εἰς τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν δόξαν τῶν ἐθνῶν, ἀπαιτεῖ δικαίως τὴν ἄμεσον τῶν σοφῶν κυβερνήσεων προστασίαν. Καὶ τοι κατ' ἀρχὰς ἀπλουστάτη, διὰ τὴν πρόοδον ὁμοῦ τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων ἐξ ἀνάγκης διεφθῆκε καὶ ὑποδιεφθῆκε εἰς πολλοὺς κλάδους, οἵτινες, εἰ καὶ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κορμοῦ, ἀλλὰ διαφέρουσιν ἀλλήλων τοσοῦτον, ὥστε τὴν σήμερον οἱ κλάδοι αὐτῆς πανταχοῦ ὡς ἴδιαι τέχναι λογιζόνται καὶ ὅλως ἀλλήλων διάφοροι. Καὶ πρῶτος μὲν κλάδος τοῦ μεγάλου τούτου κορμοῦ θεωρεῖται ὅτι εἶναι ἡ πολιτικὴ ἀρχιτεκτονικὴ, ἢ ἡ ἐν ταῖς οἰκοδομῆσι τέχνη τοῦ πρέποντος καὶ τοῦ καλοῦ (2), ἀσχολουμένη περὶ τὴν καλὴν μόρφωσιν τῶν πόλεων καὶ τῶν ἐν αὐταῖς οἰκοδομημάτων, πραγματευομένη ἰδίως περὶ τὴν συμμετρίαν, τὴν εὐρυθμίαν, τὴν κόσμον, τὴν διάθεσιν καὶ τὴν οἰκονομίαν ἐν γένει αὐτῶν.

Ἡ δευτέρος κλάδος εἶναι ἡ ἀσχολουμένη περὶ τὴν διαγέτευσιν καὶ διανομὴν τῶν ὑδάτων, κατασκευὴν ὁδῶν καὶ γεφυρῶν, ἀποξήρανσιν ἐλῶν, κατασκευὴν λιμένων καὶ φάρων. Ὅθεν καὶ ἰδίως ὁ κλάδος οὗτος λέγεται ὑδροαυλικὴ ἀρχιτεκτονικὴ, ἢ παρὰ τῆς Γαλλοῦ architecture des ponts et chaussées. Ὁ δὲ τρίτος κλάδος, ἡ στρατιωτικὴ ἀρχιτεκτονικὴ ἢ πολεμικὴ, πρῶτα τεταμένη ἰδίως περὶ ὀχυρώσεως τῶν πόλεων, ἀνεγέρσεως φρουρῶν καὶ καταστροφῆς αὐτῶν ἐν καιρῷ πολέμου. Τέταρτος δὲ κλάδος εἶναι ἡ ναυτικὴ ἀρχιτεκτονικὴ, ἔργον ἔχουσα τὴν κατασκευὴν πλοίων παντὸς εἴδους. Τελευταῖος δὲ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τῶν βιοτεχνικῶν ἐργαστηρίων, καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς περιεχομένων μηχανῶν, ὅθεν καὶ ἰδίως μηχανικὴ ἢ βιοτεχνικὴ ἀρχιτεκτονικὴ καλεῖται. Ἀλλὰ πᾶσιν τούτων ὡς ἡ ἀρχὴ καὶ βέσις θεωρεῖται κυρίως ἡ πολιτικὴ ἀρχιτεκτονικὴ· ἄνευ αὐτῆς ἀδύνατος ἀποβαίνει ἡ ἐγκατάστασις καὶ πρόοδος καὶ τῶν ἄλλων ὀρίων τεχνῶν τῆς ζωγραφικῆς καὶ γλυπτικῆς, αἵτινες συν αὐτῇ ὡς τρεῖς ἀχώριστοι λογιζόμεναι ἀδελφαί, συντελοῦσιν ὁμοῦ εἰς τὴν μόρφωσιν καὶ ἀνάπτυξιν καὶ τῶν λοιπῶν χειρουργικῶν ἢ τοι δημιουργικῶν καὶ αὐτῶν τῶν ἐλαχίστων (3). Ὅπου καλλιεργείται ἡ

πολιτικὴ ἀρχιτεκτονικὴ, λέγει δ' Ἀπολλύσιος, εἶναι εἰς ἀνάγκης μορφοῦνται πρεπόντως καὶ ἀπασαι αἱ λοιπαὶ ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτῶμεναι τέχναι (1). Ἄλλ' ὅμως περὶ ταύτης τῆς τοσοῦτον ἀναγκαίας τέχνης, ὀλίγη μὲχρι τοῦδε ἐλήφθη πρόνοια ἐν Ἑλλάδι, ἔπου πόλεις ὅλως νέαι ἐκ θεμελίων κτίζονται, καὶ πολλοὶ οἰκοδομοὶ πρὸς μόρφωσιν καὶ καλλωπισμὸν τῶν παλαιῶν ποτῶν περιελαθῶν Ἀθηνῶν πάλιν μέλλουσι νὰ ἀνεγερθῶσι. Πλουτεῖ μὲν ἡδὴ ἡ Ἑλλὰς ἐπιστημόνων ἰατρῶν καὶ νοσητῶν καὶ ἄλλων πεπαιδευμένων ἀνδρῶν, σπανίζει ὅμως ἐπιστημόνων πολιτικῶν ἀρχιτεκτόνων, καὶ χρῆζει εἰσέτι τῆς συνδρομῆς τῶν τοιούτων ἀλλοδαπῶν· διότι καὶ τῶν μαθηματικῶν ἢ πλήρης διδασκαλίαν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ παρημέληθη, καὶ ἡ θεωρίαν τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἀπόρροια ἐν μέρει αὐτῶν, καὶ τοι, διδασκουμένη τῆς ἀρχαιολογίας, ἐλλείπει. Ἡ δὲ σπάνις τῶν ἐγχωρίων πολιτικῶν ἀρχιτεκτόνων ἐπὶ τοσοῦτον κατ' ἐκείστην ἐπαισητότερα ἀναδεικνύεται, ὥστε καὶ εἰς τὸ σχεδιασμὸν καὶ τὴν καλὴν διεξαγωγὴν καὶ αὐτῶν τῶν παραπηγμάτων, τῶν καθιδυρόντων κατὰ τὴν παρελθούσαν πανήγυριν τῆς βυζαντινῆς εἰκοσιπενταετηρίδος, προσεκήρυθη ἀλλοδαπὸς ἀρχιτέκτων, καὶ τὰ πελοδάπανα καὶ κύρια μέχρι τοῦδε οἰκοδομήματα ἐσχεδιασθήσαν ὑπὸ ἀλλοδαπῶν, φέρουσι ἀλλοδαπὴν στολήν, ὅθεν οὐδένα ἐγχωρίων χαρακτηῖρα δύναται ἡ ἱστορία τῆς νεοελληνικῆς τέχνης νὰ χαρακτηρῇ ἐπ' αὐτῶν, οὐδὲ ἴδιον τύπον τῆς νεοελληνικῆς ἀρχιτεκτονικῆς νὰ καθιερώσῃ, οὐδὲ τὴν πρὸς τὰς τέχνας διανοητικὴν ἔσπλην τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ νὰ ὀρίσῃ. Ἐκ δὲ τούτου μάλιστα ἀδικον συμπεράσμα δὲ ἱστοριογράφος τῆς τέχνης ἤθελε συναΐξει, ὅτι ὁ λαός, ὅστις τὸ πάλαι ἐξανόμισεν καὶ ἐμόρφωσεν τὴν ἑλὴν τέχνην, τὴν σήμερον ὅλως ἀδιάφορος πρὸς τὸν ἀρχιγονοῦν αὐτῆς κλάδον φαίνεται. Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ ἀπαιτεῖ ἰσχυρὰν καὶ ἐπίμονον ἐγχωρίων καλλιέργειαν, διανοητικὴν ἐπιστάσιν καὶ ἐπιμέλειαν, ἀρχὰς ὕψους καὶ σπουδῆν σύντονον καὶ πολυχρόνιον. Προσέτι δὲ μεγάλας, συνεχεῖς καὶ εὐτυχεῖς περιστάσεις, ἵνα ἀποκατασταθῇ ἐθνικὴ καὶ μεγάλη, ὥστε τὰ ἀνεγερόμενα ἐθνικὰ μνημεῖα νὰ ἐκφράξωσι τὴν ἐνθουσιασμόν καὶ τὴν διανοητικὴν κατάστασιν τοῦ λαοῦ, ὅφ' οὐ ἀνεγείρονται, καὶ νὰ χαρακτηρίζωσι τὸ φρόνημα αὐτοῦ, ἄλλως ἀποκαθίσταται μισθωτὴ καὶ κεχαυνομένη. Διὸ καὶ αἰονόητοτα λείψανον τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, εἰ καὶ μικρὸν, ὀρίζει οὐχὶ μόνον τὸ ἔθνος ἐφ' ὃ ἀνήγερθη, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐποχὴν, καὶ τὸ φρόνημα αὐτοῦ παριστᾷ, καὶ τὴν ἀμύνην ἢ τὴν παραμύνην αὐτοῦ ἐκφράζει. Ἰστανται ἀπέναντι ἡμῶν δύο μεγάλα εἰρηκτὰ ἀρκούτως μαρτυροῦντα διὰ τῆς τέχνης τὸ Ἑλληνικὸν φρόνημα δύο διαφόρων αἰώνων. Ἐκεῖ μὲν ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως ὁ γεωργὸς καὶ μεγαλοπρεπῆς Παρθενῶν, ἀρχιτεκτονικῆς μετ' ἐνθουσιασμοῦ ὑπὸ τοῦ

(1) Milizia. Princ. di Archit. Civil. Tom. I. P. 11. 12. L'architettura presa in tutta questa sua estensione è l'arte più interessante per la conservazione, per la comodità, per lo diletto, e per la grandezza del genere umano... Un'arte sì strumentale della felicità umana, esige naturalmente la protezione, o incoraggiamento de' savii Principi.
 (2) Reynaud, Arch. L'art des constructions et du beau dans les constructions.
 (3) Milizia. Princ. di Archit. Civil. P. 12. Quando l'architettura è ben incoraggiata, la pittura, la scultura, l'incisione, il giardinaggio e tutte le altre arti decorative, cioè senza di essa non possono sussistere, fioriscono a tutto, e queate poi influiscono moltissimo nelle manifatture, e nelle più minute produzioni meccaniche.

(4) Appazo Consideraz. archit. Tom. I. P. 39. È dunque oltremodo necessario che in quella città medesima dove si formano gli architetti, gli ottimi artefici subalterni eziandio si facciano.

μαρον. Ἡ εἰσοδος αὐτῆς ἦτο μεγαλοπρεπεστάτη, διότι ὁ ἀρχιτέκτων εἶχε μιμηθῆ τὰ προπύλαια τοῦ Παρθενῶνος. Οἱ Ἀμερικανοί, ὡς καὶ οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες, δὲν ἔχουν ἰδίαν ἀρχιτεκτονικὴν, ἀλλ' ἀνεγείρουσι οἰκίας καταστήματα καὶ μνημεῖα μιμούμενοι τὰ τῶν ἄλλων ἐθνῶν τοῦτο, ἄλλως τε, καὶ τὸν χρόνον οἰκονομεῖ καὶ τὴν φαντασίαν δὲν κοπιᾷ. Ἦς πρὸς τὰ χρήματα δέ, καὶ τὰ ὑπεραγαποῦν ἀλλὰ καὶ τὰ ἀσωτεῖον ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἔθνος, κληρονομήσαντες, ὡς φαίνεται, τὸ ἀξίωμα ἐκείνο τοῦ Καίσαρος εἰπόντος ὅτι, καλὸν ἔστι ἀποκτεῖναι τὸν ἑαυτὸν ἐξοδεῖν καὶ θάλα.

Ὁ Σκουήλ Βουττερφλάυ ὑπεδέχθη τὸν υἱὸν τοῦ εἰς τὸ γρηφῆν του, διεσκευασμένον μὲ πολυτέλειαν ἀγνωστον καὶ εἰς τὰς πλουσιωτέρας χώρας τῆς Εὐρώπης.

— Τί νέα, Γεώργιε; ἠρώτησεν ὁ πατήρ.
— Οἱ παπποὶ χροιοὶ ἔχουν τρεῖς ἑκατὸν τὴν λίτραν.

— Καλά. Ἔχουν ἑξ ἑκατὸν εἰς τὸ Νεοδώρακον. Ἀγόρασε ἑκατὸν χιλιάδας λιτρῶν, καὶ σταίλει τὰς ἀμέσως εἰς τὸν Wrigt καὶ συντρ.

— Ἡ Ζάχαρι ἔχει δέκα ἑκατὸν τὴν λίτραν.
— Πρόσκειμεν νὰ καταβῆ. Τίποτε ἄλλο;
— Τίποτε.

— Γεώργιε Οὐάσιγγτων, ἔχω νὰ σε δώσω μίαν εἰδησιον.
— Ἐπὶ ἀνδρείθη ἡ ἀδελφὴ μου;
— Ἄμποτε! Νομίζω ὅμως, ὅτι ἡ ἀνοήτη θὰ μεῖνῃ ἀνυπακρῶς. Ὁ ἰδιοκτῆτης τῆς Scioto-Town ἐρῶσε σήμερον.

— Ὁ ἰδιοκτῆτης!
— Ναί, ὁ Γάλλος ἐκείνος ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀγοράσει τὸ δάσος, εἰς τὸ ὁποῖον σὺ κ' ἐγὼ ἐκτίσαμεν τὴν οἰκίαν μας, καὶ ὅπου ἔχομεν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς περιουσίας μας.

— Νὰ τὸν πνίξωμεν.
— Τοῦτο ἐστοχάσθη κ' ἐγὼ· ἀλλὰ σὺ βέβαια δὲν ἀναλαμβάνεις τὸ ἔργον τοῦτο.

— Διὰ τί ὄχι; Ἀναλαμβάνω πάντοτε εὐχαρίστως πᾶν ὅ,τι συντείνει εἰς τὴν ἀσφάλειαν τῆς οἰκίας τοῦ Σκουήλ Βουττερφλάυ καὶ υἱοῦ.

— Κάλιστά· ἀλλὰ πρέπει νὰ λάβῃς τὰ μέτρα σου. Κατὰ δυστυχίαν ἡμεῖς πρὸ πάντων ἔχομεν συμφέρον νὰ ἐκβάλωμεν ἀπὸ τὴν μέσην τὸν Γάλλον ἐκείνον, διότι τὸ ἐν τρίτον τῆς πόλεως μᾶς ἀνήκει καὶ ἂν ζητήσῃ τὴν ἰδιοκτησίαν του, θὰ πληρώσωμεν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἀποζημιώσεως.

— Δὲν θὰ πληρώσωμεν τίποτε. Συγκάλεσε μίαν συνέλευσιν, εἰπέ ὅτι ἓνας Γάλλος θέλει ν' ἀποξενώσῃ τῆς ἰδιοκτησίας τῶν ὅλων τοὺς κατοίκους τῆς Σίωτο, βάλῃ φωτιὰν εἰς τὰς ἐφημερίδας, τὴν Scioto-Herald, τὴν Scioto-Pioneer, τὴν Morning-Enquirer, καὶ εἰς ὅλας τὰς ἄλλας, καὶ ὅταν ἡ κοινὴ ἀγανάκτησις κηρυχθῆ, ἀναβῆ τὴν ὑπόνομον καὶ ἂν δὲν τὸν κρεμάσωμεν, θὰ φοβῆθῃ νὰ μὴ τὴν πᾶθῃ καὶ θὰ φύγῃ μὲ τὰ τέσσαρα. Ἀλλ' ἢ οὕτως ἢ ἄλλως θὰ ἐλευθερωθῶμεν ἀπ' αὐτόν.

— Ἰσως, Γεώργιε Οὐάσιγγτων, πιθανὸν ὅμως καὶ νὰ πρέχῃ παραπολύ. Εἶδα ἐκ τοῦ πλησίον τὸν Γάλλον ἐκεῖνον, καὶ δὲν μ' ἐφάνη εὐκαταφρόνητος.

— Τόσον κλητέρα ἢ ἐπιτυχία μας εἶναι βεβαίωτα. Νομίζεις ὅτι ἔχει ἄρεσιν νὰ μονομαχήσῃ;

— Ἡξέρω κ' ἐγὼ; Οἱ Γάλλοι εἶναι θερμοκέφαλοι, μάλιστα εἰς τὰ ξένα. Θέλεις νὰ τὸν προσκαλέσῃς εἰς μονομαχίαν;

— Ἐγὼ, δισόλου. Διὰ τί ν' ἀφήσω εἰς τὴν τύχην ὅ,τι δύναμαι ν' ἀποκτήσω μὲ τὴν φρόνησιν. Ἐνωρίζεις τοὺς δύο μου μάρτυρας.

— Τοὺς Ἰρλανδοὺς;
— Ναί, τὸν Τζάκ καὶ τὸν Πατρίκ. Μὲ ἓνα τάλλαρον τὸν ἀνθρώπον, αὐτοὶ ὀρκίζονται ὅ,τι θέλω.

— Διάβολε! Πολύτιμοι ψευδομάρτυρες!
— Βέβαια. Πάν, παραδείγματος χάριν, ἀπαντήσω τὸν Γάλλον μας εἰς τὸν δρόμον. . . Ἀλλήθινά, πῶς ὀνομάζεται;

— Βουσσός.
— Ποῦ κάθεται;
— Εἰς τὸ ξενοδοχεῖον Βενέτ.

— Ἐάν λοιπὸν τὸν ἀπαντήσω καὶ τὸν ἐμιλήσω, πιθανὸν νὰ μὲ ἀποκριθῆ μὲ αὐθάδειαν. Τοιαῦτα καθημερινῶς συμβαίνουν! Ἐάν τότε, πένων θυμὸν, διευθύω εἰς τὴν κεφαλὴν του τὸ πολυκωνόν μου revolver. . . ὁ Τζάκ καὶ ὁ Πατρίκ θὰ μάρτυρήσουν ὅτι πρῶτος αὐτὸς ἐπυροβόλησε. Δὲν σε φαίνεται καλὸν τὸ σχέδιόν μου;

— Καλὸν καὶ ἅγιον· ἀλλὰ προτιμῶ νὰ μὴ καταβῆ; εἰς τοιαῦτα βίαια μέσα. Πιθανὸν ὁ κύρ Βουσσός νὰ εἶναι ὀπλισμένος. Καὶ ἂν δὲν τὸν φοβῶμαι εὐθύς, σε φονεύει αὐτός, καὶ τότε τί σε χρησιμεύουν αἱ μαρτυρίαι τοῦ Τζάκ καὶ τοῦ Πατρίκ;

— Μὴν ἀνησυχεῖς, πάτερ μου· διότι, ἀφοῦ φονεύω τὰς χιλιάδας ἐνὶ πετοῦν μὲ τὸ ροβόλη, ἢ μπορῶ ν' ἀποτύχω εἰς ἀνθρώπον τρία βήματα μακρὰν μου;

— Ἡ εὐλογία τοῦ Ἰεσοῦ ἐπὶ σε καὶ ἐπὶ τὰ δόπλα σου, υἱέ μου.
— Ἀμήν!

Ἐν τούτῳ ὁ Βουσσός, καταλύσας εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ἠθέλησε νὰ λάβῃ τινὰς πληροφορίας πρὶν κοινοποιῆσαι τὸν σκοπὸν του. Καὶ ἐλθὼν εἰς δικηγόρον, ὑπεσχέθη αὐτῷ εὐθύς ἐξ ἀρχῆς, χίλια μὲν τάλλαρα ἐκ προκαταβολῆς, δύο δὲ χιλιάδας ὅταν ἀνακτήσῃ τὸ δάσος του· μετὰ δὲ τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην διηγήθη τὴν ὑπόθεσιν του. Ὁ δικηγόρος ἐσκέπτετο ἐνῶ ὁ ξένος ὀμιλεῖ. Καλὴ ὑπόθεσις, ἔλεγε καθ' ἑαυτόν, ἱκανὴ καὶ ὑπόληψιν καὶ χρήματα νὰ μὲ προμηθεύσῃ· δυστυχῶς ὅμως θὰ ἔχω δόλοκληρον τὴν πόλιν ἐναντίον μου, θὰ χάσω ἔλπῃ μου τὴν δημοτικότητά, καὶ ὁ ἀποτύχω εἰς ὅλας τὰς ἐκλογάς. Θὰ λέγουν· ἰδέτε αὐτὸν τὸν δικηγόρον τοῦ Γάλλου, αὐτὸν τὸν Μάσον ὁ ὁποῖος ἠθέλησε νὰ γυμνώσῃ τοὺς συμπολίτας του. Ὁ ἀφανίσω ἕλον τὸ πολιτικὸν μου στάδιον· δὲν ὄχι γίνω οὕτε βουλευτῆς τῆς πολιτείας, οὕτε ἀντιπρόσωπος εἰς τὴν γενικὴν συνέλευσιν ἢ πατρις θὰ στερηθῆ; διὰ παν-

τὰς τὰς ἀφελίμους ὑπηρεσίας μου, καὶ, τὸ σημαντικώτερον, θὰ κάμω ἰσχυροτάτους ἐχθρούς, μάλιστα τὸν Σκουήλ Βουττερφλάυ, τὸν ἀχρεῖον τοῦτον ὑποκριτὴν, ὁ ὁποῖος κάμει ὅ,τι θέλει εἰς τὴν πόλιν μας. Εἶναι καλὸς νὰ ἐξοδεύσῃ καὶ ἑκατὸν χιλιάδας τάλλαρα διὰ νὰ μὲ καταστρέψῃ. Εἶμαι ἀνθρώπος μὲ γυναῖκα καὶ παιδιὰ, καὶ πρέπει νὰ ζήσω. Εἰς τὸ ἀνάθεμα λοιπὸν καὶ ὁ Γάλλος καὶ τὰ τάλλαρά του ἄς ὑπάγῃ εἰς ἄλλον δικηγόρον. Ἐγὼ πλύνω μου τὰς χεῖρας, ὡς ὁ Πιλάτος. . . Ἀλλὰ καὶ τὰ χίλια τάλλαρα δὲν εἶναι κικὰ· εἶναι ἐνός χρόνου ἐργασία. Ἐστὼ δὲν ἀναλαμβάνω τὴν ὑποχρέωσιν νὰ κερδίσω τὴν δίκην του, ἀλλὰ νὰ συνηγορήσω μόνον· καλὰ ἢ κακὰ ἀδιάφορον, φθάνει νὰ ψηλαφήσω τὰ χίλια τάλλαρα. . . Πλὴν, γνωρίζω τὸν ἑαυτὸν μου· εἶμαι φύσει εὐγλωττος, θὰ ἐνθουσιασθῶ, θὰ ἐλύσω τὴν συμπάθειαν τῶν δικαστῶν, καὶ θὰ ἔχω ἐχθροὺς μου εἰς ὅλην μου τὴν ζωὴν ὀλοκληρον τὴν πόλιν καὶ αὐτὸν τὸν κύρ Σκουήλ. Δὲν ὑπάρχει τάχα τρόπος νὰ μὴ χάσω μήτε τὰ χίλια τάλλαρα, μήτε τὴν δημοτικότητά μου, μήτε τὴν φιλίαν τοῦ Βουττερφλάυ; . . . Τὸ πῦρα ὅταν τὸ ἀλογοῦν τρώγῃ ἀπὸ δύο χωρῆφια γίνετα παχύτερον.

Τοιαῦτα ἀναπαύσας, κατὰ νοῦν ὁ Κ. Μάσον ἐβεβαίωσε τὸν Βουσσόν ὅτι ἡ ὑπόθεσις τὸν ἦτο δίκαια, ὅτι δὲν θ' ἀπεδίδοτο μὲν εἰς αὐτὸν τὸ δάσος, διότι μετεβλήθη εἰς πόλιν, ἀλλ' ὅτι θὰ ἐλάβανεν ἀποζημιώσιν ἐπέκεινα τῶν πεντακοσίων χιλιάδων τάλλαρων. — Ἐμπιστεύθητι, εἶπεν ἐπὶ τῆς ἐλπίδος, εἰς ἐμὲ, ὑπόσχουμαι νὰ κερδίσῃς τὴν δίκην σου.

Ὁ δὲ Μάσον ἐξῆλθε συγχρόνως, καὶ ἐπισκεφθεὶς τὸν Σκουήλ Βουττερφλάυ ἐπρόσπερεν αὐτῷ τὰς ὑπηρεσίας του. Ὁστος δέ, ἐπαινέσας τὸν ζῆλον του, τὸν εὐχαρίστησε διὰ τὴν προδοσίαν του καὶ τὸν παρεκάλει νὰ ἀπατᾷ τὸν Βουσσόν, καὶ νὰ τὸν προσκαλέσῃ ἐπὶ τινὰς ἡμέρας εἰς τὴν ἐξοχίαν, διὰ νὰ λάβωσι καιρὸν οἱ ἀντίπαλοί του νὰ ἐξεγείρωσι τὸν λαὸν κατ' αὐτοῦ. Ὁ δικηγόρος συνήνεσεν, ἐπροσκάλεσε τὸν Βουσσόν εἰς κυνήγιον ἐλάφων, καὶ τὸ ἐσπέρας ἀνεχώρησεν.

Τὴν δ' ἐπιούσαν ἡ Scioto-Herald περιεῖχε τὰ ἐφεξῆς·

« Ἀνήκουστος ἀχρεῖος! Ἀναίδῃ ψεῦδη ἐνός Γάλλου! Ψευδεῖς τίτλοι ἰδιοκτησίας τῆς Scioto-Town!!!

« Καθ' ἑκάστην οἱ τρομερώτεροι κακούργοι τῆς Εὐρώπης καταφεύγουσιν εἰς τὴν ὄρλιαν καὶ γενναίαν πατριδα μας, φέροντες τὸ μόλυσμα τοῦ τόπου ὅπου βασιλεύει ὁ δεσποτισμὸς. Εἰς τῶν κακούργων τούτων, τὸ μὲν γένος Γάλλος τὸ δὲ ὄνομα Βουσσός, παρουσιάσθη χθὲς εἰς τὸν δικηγόρον Κ. Μάσον, καὶ ὑπέσχετο εἰς αὐτὸν ψευδεῖς τίτλους ἰδιοκτησίας κατὰ τοὺς ὁποίους αὐτὸ τὸ ἔδαφος τῆς πόλεως μας ἐπωλήθη εἰς τὴν πατέρα του. Ὁ ἀνασχυρῶς οὗτος πλαστογράφος δὲν ἐφρόνησε νὰ παραχαράξῃ τὴν ἰσθμὴν σφραγίδα τῆς Κυβερνήσεώς μας. Ἐπιπέσωμεν ὅτι πάντες οἱ καλοὶ πολῖται θέλουσι συνεκλήθῃ διὰ

νὰ διώξωσιν ὅπως πρέπει μετ' αἰσχύνης, τὸν κακούργον ἐκεῖνον, τὸ ἐκτρώμα τῆς Γαλλίας καὶ τῆς ἐλευθέρας Ἀμερικῆς. Πρέπει νὰ τὸν μαστιγώσωμεν, νὰ τὸν ἀπαγορεύσωμεν, ἢ νὰ τὸν βίβωμεν ὀλογοῦμεν εἰς τὴν πίσσαν; τοῦτο ἀπόκειται εἰς τὴν σύνεσιν τῶν πολιτῶν. »

Τὸ ἄρθρον τοῦτο, τὸ ὁποῖον συνέταξεν ὁ γέρον Σκουήλ, ἐπανελήθη μετὰ σχολαίων ἐπὶ σφοδρότερον ἀπὸ τὰς ἄλλας ἐφημερίδας ἢ κατακραυγὴ κατέστη πάγκοιτος, διότι εἰς τοὺς πλείστους τῶν κατοίκων τῆς Σίωτο ὀλίγον ἔμελε περὶ τῆς νομιμότητος τοῦ τίτλου τῶν. Εἰς τὴν Ἀμερικὴν πῆς κἀτοχας, ὁθενδ' ἦτοτε καὶ ἂν προέρχεται ἡ κατοχὴ, θεωρεῖ ἑαυτὸν ἀληθῆ ἰδιοκτῆτην. Τῆς ἀρχῆς ταύτης ἡ ἀφορμὴ, ἀρέλιμος κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ συνοικισμού καὶ εἰς τὰς ὀλιγοπληθεῖς χώρας, εἶναι πολλὰ ἐπικίνδυνος εἰς τὰ πλούσια κράτη ὡς τὸ Ὄιον. Οἱ πολῖται τῆς Σίωτο ἐθεώρουν λοιπὸν τὸν Βουσσόν ὡς ληστήν, ὁ δὲ Σκουήλ Βουττερφλάυ, ἀφελούμενος ἀπὸ τὴν κοινὴν ἀγανάκτησιν συνεκάλεσε μεγίστην συνέλευσιν εἰς τὸ ὑπαῖθρον. Ἡ Scioto-Town κεῖται εἰς λαμπρὰν θέσιν ἔχουσα ὀπισθεμῆμικλιον συνδέδρων λόφων παρὰ τοὺς πρόποδας τῶν ὁποίων ῥεῖ ὁ Red-River, παρατείνεται εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Σίωτο διαρρέουμένην πεδιάδα, καὶ ὡς ἀμφιβάλλον ἀνυψοῦται ἐκείθεν τοῦ ποταμοῦ τοῦτοῦ γέφυρα δὲ ζευγυνοῖ αὐτὸν, συνενοῦσα τὴν κάτω χώραν μετὰ τῆς ἀνω. Ἐκτὸς τῆς πόλεως ἀνυψοῦται ὀροπέδιον ἱκανὸς ἐκτεταμένον, ὅθεν φαίνεται ὅλη ἡ πόλις καὶ μέρος τῆς κοιλάδος τοῦ Σίωτου· ἐκεῖ ἡ ἐθνοφυλακὴ προγομμάζεται περὶ τὸ πυροβολεῖν, καὶ ἐκεῖ συγκροτεῖται καὶ δημοτικὴ συνέλευσις.

« Ὅλοι οἱ κάτοικοι ὑπήκουσαν προθύμως εἰς τὴν συγκαλέσιν τοῦ γέροντος Σκουήλ, διότι τὴν μὲν κοινὴν περιέργειαν εἶχον διεγείρει τὰ ἄρθρα τῶν ἐφημερίδων, εἰς οὐδὲν δὲ μέρος τοῦ κόσμου ὅσον εἰς τὴν Ἀμερικὴν, οἱ πολῖται ἀγαποῦν ν' ἀναμιγνύονται εἰς τὰ δημόσια πράγματα. Ἀὐτὴ εἶναι ἡ μόνη διασκέδασις τῶν Γαλαξίων. Συνελθόντων δὲ δεκαπέντε χιλιάδων καὶ ἐπέκεινα ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδιῶν εἰς τὸ ὀροπέδιον, ὁ Σκουήλ Βουττερφλάυ ἀπήγγειλε μὲ φωνὴν σοβαρὰν καὶ ἐπίσημον τὰ ἑξῆς·

« Κύριοι καὶ Κυρίαι! Ἐάν ποτε ἡ θεῖα πρόνοια ἐπεδαψίλευσεν εἰς ἔθνος ἰσχυρόν ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του τὰς εὐλογίας τῆς, τὸ ἔθνος τοῦτο εἶναι βεβαίως τὸ ἐλεύθερον καὶ μέγα καὶ γενναῖον τῶν Ἀμερικανῶν. Οὐδὲ ἔτος παρήλθεν ἀφοῦ ἐπροκηρύξαμεν τὴν ἀνεξαρτησίαν μας, χωρὶς νὰ προστεθῆ νέα δόξα καὶ νέα εὐδαμονία εἰς τὸν σφρόν τῆς εὐδαιμονίας καὶ τῆς δόξης τὸν ὁποῖον τὰ παρελθόντα ἔτη συνεκρότησαν ὑπὲρ ἡμῶν. Ἡ μεγάλη πολιτεία, ἡ λούουσα πόλις πόδα τῆς εἰς τὴν Μεξικανικὴν Ὀάλασαν, ἐκείνη τὸν δεξιὸν τῆς βραχίονα εἰς τὸν Περικλήν, καὶ τὸν ἀριστερόν εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὀκεανόν. Ἐκκοιμύρια κατοίκων κοσμοῦσι σήμερον πᾶς ἐρήμους εἰς ἃς ἐφοῖταν ἔλαφροι μόνον καὶ βοῦβοι προ-

της ελεύσεως του Ουάξτερ Ραλλίγ και Ουίλλιαμ Πέν εις τὰ μακάρια ταῦτα παράλια. Ἀπάρκτοι πόλεις ὑφαινετοὶ παρὰ τοὺς ποταμούς τοὺς οὐραίους διέσχίζον λέμβοι Ἰνδῶν, καὶ αἰδηροὶ δρόμοι φέρουσιν ἀπὸ τῆς μῆδος εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν τῆς χώρας τὸν αἶτον τὸν καταλύζοντα μὲν τὰς ἡμετέρας ἀποθήκας, ποθοῦμενον δὲ σφοδρῶς ὑπὸ τῆς Εὐρώπης. Ἀλλὰ τοῦ ἐντὸς τοῦ ἀχανοῦς τοῦτου κράτους εὐρίσκειται τόπος ὡραιότερος καὶ τερπνότερος τῆς φιλιτάτης ἡμῶν κοιλάδος τοῦ Σιότου, οὔτινος κατάφυχα τὰ ὕδατα ἀναβρύουσιν ἀπὸ τῶν βαθυτάτων ἐγκάτων τῆς θαψιλοῦς τοῦ Ὄϊου γῆς, καὶ ἀρδύουσι διὰ τῶν ἐνεργητικῶν αὐτῶν ναμάτων, ἅτινα ἐπαυξάνει ὁ Red-River, τὴν ἰσχυρὰν ταύτην πόλιν, τὸ ἔργον τῶν χειρῶν καὶ τὸ καύχημα τῆς καρδίας ἡμῶν. Τῆς φιλοδόμησε τὰς οἰκίας ταύτας, ὧν ἡ ποικίλη ἀρχιτεκτονικὴ ἐκπροσωπεῖ ἅλα τὰ κάλλη τῶν θαυμασιωτέρων μνημείων τῆς ἀρχαίας καὶ νέας Εὐρώπης; Τίς ἀρχιτέκτων, τίς μηχανικός διέγραψε τὰς ὀρθογωνίους καὶ συμμετρικωτάτας ταύτας ὁδοὺς; Τίς συνήνεσε τὰ θαύματα τῆς τέχνης πρὸς τὰ τῆς φύσεως, ἀναμιγνύων λευκῶνας, μέλανας χαίρων καὶ πλουσίας βοσκὰς μετὰ τῶν δημοσίων ἀγορῶν καὶ ἀγυῶν; Τίς; . . ὁ βιομηχανὸς αὐτὸς λαός, μέγας κατὰ τε τὴν διαχείρισιν τῆς ἕλης καὶ τὰ ἔργα τῆς διανοίας, ὁ κρατῶν δι' ἀδαμάστου χειρὸς τό τε ἄροτρον καὶ τὸ ξίφος, ὁ καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν πολεμίων ἔθνῶν κηρυττόμενος μέγιστος, μεγαθυμότερος, ἀτρομηττότερος καὶ πλουσιώτατος ὑπερ πάντα ἄλλων λαόν; »

Ἐνταῦθα, λήξαντος τοῦ προομιλίου ὁ ῥήτωρ ἀπέμειξε τὸν ἰδρωτὰ τοῦ μετώπου τοῦ. Γενική δὲ καὶ μεγάλη ἀνευφημία ἐκμυρῆσε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μεγαλοπρεποῦς ἐγγλωττίας του. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐξήκολούθησε λέγων·

« Τίς λοιπόν, συμπολίται, ἤθελε ποτε ἀμφιβάλει περὶ τῆς αἰωνίας διαρκείας τοιοῦτου ὠραίου ἔργου; Καὶ ὅμως, ἀνεξερῶνται τὰ κρίματα τοῦ Κυρίου! Ἕνεός τις, Ἀμερικῆς, ἰδῶν τὴν δόξαν καὶ τὴν ἰσχύϊν τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραὴλ, ἤλθε νὰ χύσῃ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν ὄνειδος καὶ ἐξουθενώσιν. Ἡθέλησε νὰ εἰπῶσιν αἱ ἐπερχόμεναι γενεαὶ περὶ ἡμῶν τὰ λόγια ταῦτα τοῦ προφήτου· « Καὶ ἠρημάθη ἡ πόλις Ἄρ ἐν νυκτί, καὶ Μωάβ εἰσέγησε τὰ τεῖχη αὐτῆς κατεστράφη, καὶ ἐκστάσις κατέλαβε τὸν Μωάβ. » Ναι, συμπολίται, Γάλλος τις ἐτόλμησε νὰ συλλάβῃ τὸ βδελυρὸν σχέδιον τοῦ ν' ἀποδιώξῃ ἡμᾶς ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ἡμῶν, νὰ καταστρέψῃ τὴν πόλιν ἡμῶν, ν' ἀπογυμνώσῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν ἡμᾶς τὰ ἐλεύθερα τέκνα τῆς Ἀμερικῆς, καὶ νὰ κατασταθῇ κύριος ἐνταῦθα, λέγων· « Ἡ κοιλάς αὕτη εἶναι ἐμῆ, ἡ πόλις αὕτη μοὶ ἀνήκει· χάριν ἐμοῦ ὁ Σιότος διαρρέει ταῦτα τὰ πεδία, χάριν ἐμοῦ λούει τοὺς πρόποδας τῶν λέφων, χάριν ἐμοῦ τοὺς λειμῶνας καλύπτουσιν ἀγέλαι, καὶ πλοῖα μετακομίζουσιν εἰς Ὄϊον ξύλα, κρέας, σίτον, καὶ παραλαμβάνουσι προϊόντα τῶν νήσων. »

Ταῦτα ἀκούσαντες τὸ πλῆθος ἀφῆκεν τρομερὸν

γρυλλισμόν καὶ διέκοψαν τὸν ῥήτορα. Κατ' εὐτυχίαν ὁ Βουσσός, κυνηγῶν ἡσύχως μετὰ τοῦ δικηγόρου του εὐλάφους, ἦτο μακρὰν τῆς πόλεως. Ὁ γέρον Σαμουήλ διηγήθη ἐπὶ ἐκτῶσι τὰς ἀξιώσεις τοῦ Βουσσού, καὶ διεκήρυξεν ὅτι οὐδὲ ἐλάχιστον εἶχε δικαίωμα ἐπὶ τῆς κοιλάδος τοῦ Σιότου. Ἐδεδείχασεν ὅτι ἐπιτήδειός της παραχαράκτας, πλαστογραφῆσας τοὺς τίτλους τῆς ἰδιοκτησίας του, ἐπέθεσε καὶ ψευδῆ σφραγίδα τοῦ εἰς Οὐάσιγκτων ἐπιτρόπου τῶν δημοσίων γαιῶν. Καὶ ἐπειδὴ, ὡς γνωστόν, πιστεύομεν εὐκόλως ὅ,τι ἐπιθυμοῦμεν, ἔλοι δὲ εἰ περιστώτες συμπέρον εἶχον νὰ καταδικασθῇ ὁ Βουσσός, κανεὶς δὲν ἀντέκρουσε τὰ ψεύδη τοῦ Βουττερφλάυ. Μετὰ πολλοῦ δὲ καὶ βιαίου λόγου, κατὰ τὸ Ἀμερικανικὸν ἔθος, ἡ συνέλευσις ἀπεφάσισεν ὁμοθυμαδὸν τὰδε·

« Ὁ Κάρολος Βουσσός, λεγόμενος μὲν ἰδιοκτήτης τῆς γῆς τῆς Scioto-Town, ἀληθῶς δὲ ἀναίσχυρος πλαστογράφος, νὰ γυμνωθῇ πάντων τῶν ἐνδυμάτων του, νὰ βυθισθῇ εἰς μέγα πύθον ὑγρᾶς πίσσης καὶ νὰ κυλισθῇ εἰς σωρὸν πετρῶν. »

Ὡς δὲ διαχθῆ ἀπὸ τῆς πολιτείας· εἶδε ποτε ἐπανέλθῃ νὰ ἀπαγγωνισθῇ.

« Ἡ Συνέλευσις ψηφίζει εὐχαριστίας πρὸς τὸν Σαμουήλ Βουττερφλάυ ὡς ἐκπληρώσαντα τὰ δημαρχικά του καθήκοντα μετὰ πολλῆς γενναιότητος· θέλει δὲ προσφέρει αὐτῷ φιάλιν ἀργυρῶν εἰς ἀμοιβὴν τῆς καρτερίας τοῦ εὐσεβοῦς καὶ ἀξιοτίμου τούτου gentleman. »

Καὶ ταῦτα ἀποφασίσασα διελύθη.

Ὁ δὲ Βουσσός ἐπανῆλθε τὴν ἐπιούσαν πρὸς τὸ ἰσπίρας εἰς τὴν πόλιν μετὰ τοῦ προδότη δικηγόρου του. Ἀφοῦ ἐγένεθη εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἀνέβη εἰς τὸ δωμάτιόν του, ὅπως φαίδρος καὶ πλήρης ἐλπιδῶν, ὅτι θὰ εἶδετο εἰς αὐτὸν ἂν ἔχῃ τὸ κοπὲν καὶ καὲν δάσος του, τοῦλάχιστον ἀποζημιώσις. Ἐφῆσε κατὰ τύχην τὸ βλέμμα εἰς τὴν Scioto-Herald ἀνεγνωσέν ἀπορῶν τὰ τῆς χθεσινῆς συνελεύσεως. Ἐπὶ τὸν ἀπορῶν, ἔλεγεν ἡ ἐφημερίς, ὁ ἀχρεῖος ἐκεῖνος πλαστογράφος νὰ μὴ ἐπερίμεινε τὴν τιμωρίαν εἰς τὴν ἔμελλε νὰ υποβάλλῃ αὐτὸν ἡ κοινὴ ἀγανάκτησις. Λέγεται μάλιστα ὅτι ὁ δικηγόρος του Μάσον, τὸν ἐπίσπεσε περὶ τοῦ κινδύνου, καὶ τὸν ὠδήγησε μόνος πέραν τῶν ὁρίων τῆς πολιτείας. Ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς προτιμώμεν τὸν τρόπον τούτον, μὴ θέλοντες νὰ μιανώμεν τὰς χεῖρας ἡμῶν διὰ τοῦ αἵματος τοιοῦτου ἀχρείου.»

Ἀδύνατον εἶναι νὰ παραστήσω τὴν ἀγανάκτησιν, ἢ μάλλον τὴν μανίαν τοῦ Γάλλου. Ἐγεθθεὶς ἀμέσως μετὰ τὴν ἐξουθενώσιν ἀφελῶδες ἐκόμωσεν τὸ ἐνδύματός του, ἠτοίμασε τὸ γουόλινερ του καὶ ἔδραμεν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἐφημεριογράφου ἀναμφιβόλως, ἂν εὕρισκον αὐτόν, ἢ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ θὰ ἦτον ἡ τελευταία του· ἀλλ' ἀτυχῶς εἶχε νυκτώσει, τὸ γραφεῖον ἦτο κλειστόν, καὶ ὁ Βουσσός ἠναγκάσθη νὰ κοιμηθῇ χωρὶς νὰ φωνεῖσθαι κανένα.

Τὴν νύκτα ὅμως ἤλλαξε σκοπὸν ἀγαγῶνας τὰ ὀνόματα τῶν ῥητόρων τῆς συνελεύσεως, παρετήρησεν ὅτι ὁ γέρον Βουττερφλάυ ἦτον ὁ ἀουτοῦργός της

συκοφαντίας· ἀπὸ τούτου λοιπὸν ἀπεφάσισε νὰ ζητήσῃ λόγον, καὶ νὰ τὸν ἀναγκάσῃ νὰ κηρύξῃ ὅτι ἐψεύσθη. Ναι μὲν ἔβλεπεν ὅτι εὐρίσκειτο μόνος ἀπεναντι γηλιάδων ἔχθρῶν, ἀλλὰ δὲν ἦτον ἐκ τῶν τυχόντων ὁ Βουσσός, διότι εἶχε ψυχὴν φύσιν ἀτρόμητον καὶ ἰσχυρὰν· ναι μὲν δὲν ἠγάπα τὰ χρήματα, ἀλλὰ δὲν ἠθέλε καὶ νὰ υποχωρήσῃ ἐξω καὶ ἐνώπιον ἀνωτέρων καὶ ἀκαταμάχητου δυνάμειος. Ἐτίριζε τοὺς ἐδόντας καὶ μόνον συλλογιζόμενος τὸ νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπρακτος, καὶ νὰ καταλείψῃ μετὰ τῶν Γιαγκῶν ἀτιμον ὄνομα. Εἰς τούτο δὲ προσθετόν ὅτι ἦτο Γάλλος, καὶ ἐνόμιζεν ὅτι φέρει τὴν Γαλλικὴν σημαίαν εἰς ἕξον τόπον. Ἀτιμάζων τὴν σημαίαν αὐτὴν δὲν θὰ ἠτύμαζε τὴν πατρίδα του; Ταῦτα ἀναπολήσας ἀπεφάσισεν ἢ νὰ ἀπολαύσῃ τὸ δικαίον του ἢ ν' ἀποθῆναι.

Μόλις ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος καὶ ἐγεθθεὶς ἐνεδύθη μετὰ τινος κομψότητος, ἔχασα τὸ μὲν revolver εἰς ἕν τῶν θυλακίων του, τὸ δὲ bowie-knife παρὰ τὸ στήθος του, ἐπρογεύθη ἀταράχως, καὶ ἐξεληθὼν ὑπέβη εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ Σαμουήλ Βουττερφλάυ. Σημειώτεον ὅτι πᾶσα ἡ πόλις τὸν ἐγνώριζε. Σπανίως ἐπισκίπτονται ἕξον τὴν Scioto-Town, καὶ ἡ ζωηρὰ τοῦ Γάλλου φησιογυμνῆ δὲν ὄμοιαζε τὰ συνεσταλέμενα καὶ ὀστεώδη καὶ σκυθρωπὰ πρόσωπα τῶν Ἀμερικανῶν. Νέας τις καὶ ὠραία Ἰρλανδὴ, ἥτις ὑπερέτει εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, γνωρίζουσα τὰ διατρέξαντα τὴν προτεραίαν καὶ λυπούμενη τὸν Βουσσόν, ἐπροσπάθησε νὰ τὸν ἀποτρέψῃ τοῦ νὰ ἐξέλθῃ.

— Ὁραία μοὶ νὰς, εἶπεν ὁ Γάλλος, τούτο εἶναι ἀδύνατον· πρέπει νὰ ἐξέλθω.

— Φυλάγηθε, κύριε· ἔχουν κακοῦς σκοποὺς διὰ σὰς. Ὁ Πατριὸς μὲ εἶπεν ὅτι θὰ φωνεῖσατε τὸν Κ. Γεώργιον Οὐάσιγκτων Βουττερφλάυ·

— Καὶ ποίος εἶναι αὐτός ὁ Πατριὸς;

— Τίμιός τις Ἰρλανδός ὁ οὗτος μὲ ἀγάπη, καὶ δὲν ἔχει παρὰ ἕν μόνον ἐλάττωμα, νὰ κοιμᾶται ἔξω τὴν ἡμέραν εἰς τὸν ἥλιον, καὶ νὰ πίνῃ ὀλίγη τὴν νύκτα ῥακί. Νά, ἰδετε τον, μάς κυττάζει.

Καὶ ἀληθῶς ὁ Πατριὸς καὶ ὁ φίλος του Τζάκ, ἐπιθυμοῦντες νὰ κερδήσασιν τὰ τάλαντά των κατασκόπευον τὰ κινήματα τοῦ Βουσσού. Καὶ τοὺς παρετήρησε μὲν αὐτός, ἀλλὰ δὲ ἐταράχθη, διότι ἀπὸ τὴν ἀγανάκτησίν του δὲν ἔβλεπε τὸν κίνδυνον. Μανθῶν τοῦ κατοικεῖ ὁ Σαμουήλ Βουττερφλάυ ἤλθε πρὸς αὐτόν· ἤλθον δὲ εὐθὺς μετ' αὐτόν καὶ οἱ δύο Ἰρλανδοί.

Ὁ Γεώργιος Οὐάσιγκτων καὶ ὁ Σαμουήλ ἐπρογεύθησαν ὅτε τοῖς ἀνῆγγιλον τὴν ἀφίξιν τοῦ Γάλλου. Καὶ ὁ μὲν Σαμουήλ ἔγεινε κἀνωχρὸς προῖδῶν τοὺς σκοποὺς τοῦ Βουσσού, ὁ δὲ υἱός του ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ γραφεῖου τοῦ γουόλινερ, τὸ ἔβλεπεν ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ἐξήκολούθησε νὰ προγεύεται. Μετελήθον ἐπὶ δύο ἔτη τὸ ἐπάγγελμα τοῦ καὲν, μετῆρχετο συγχρόνως, ὡς ἐλέγετο, καὶ τὴν σωματεμπορίαν, Συνειθισμένος λοιπὸν νὰ σιγνιθῇ τὴν κεφαλὴν δυσπειθοῦς Μαύρου ἢ νὰ τὸν μαστιγῶν ἀνηλεῶς, δὲν

ἐπολυσυλλογίζετο πόσον ἀξίζει ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων.

Ἐν τούτῳ δὲ Βουσσός εἰσελήθον διευθύνθη ἀμέσως πρὸς τὸν Σαμουήλ, καὶ τὸν ῥώτησε·

— Μὲ γνωρίζετε, κύριε;

Ἀλλ' ὁ Σαμουήλ ὀχρήσας ἔβριψε βλέμμα ἰσχυροῦς πρὸς τὸν υἱόν του, ὅστις ὑπολαβῶν,

— Δὲν παρουσιάζονται, εἶπε, κύριε, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Πῶς δομάζεσθε;

Καὶ ὁ Γάλλος, ἀτινίσας αὐτὸν μὲ περιφρόνησιν,

— Μὴν ἀνησυχεῖτε, ἀπεκρίθη, θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα σας. Σὺ δὲ, Σαμουήλ Βουττερφλάυ, ἀποκρίθητι εἰς τὴν ἐρώτησίν μου. Διατὶ προχέεις, ἐπὶ πλήρους συλλεούσειας, μὲ ὀνόμασις ἀναίσχυτον πλαστογράφου;

— Κύριε, ἀπεκρίθη τρέμων, μὲ ἀπάτησαν βλέπω ὅτι εἶσθε gentleman.

— Κακοῦργε, ἀνεκραύγασε βροντοφώνως ὁ Βουσσός, γονάτισε καὶ ζήτησέ με συγχώρησιν.

Καὶ τὸν ἤρπασεν ἀπὸ τὸν λαμῶν.

— Ἄ! Ἄ! ὑπέλαβεν ὁ Γεώργιος Οὐάσιγκτων gentleman ἢ ἔχι, θὰ πληρώσῃς ἀκριβὰ τὴν αὐθάδειάν σου.

Καὶ ἐγεθθεὶς ὤρμησε κατὰ τοῦ Βουσσού. Συγχρόνως οἱ δύο Ἰρλανδοί, ὅτινες παρετήρηον ἕξωθεν τὰ γινόμενα, εἰσῆλθον πᾶλλοντες μεγάλας μαχαίρας· ἀλλ' ὁ Γάλλος στρέψας πρὸς αὐτούς τὸ revolver τοῦς ἐφόδισεν ἐπὶ τινὲς δευτερόλεπτα.

— Τέσσαρες ἀναγέλιον ἐνός! ἀνέκραξεν. Ὁμολογῶ τὴν προνῆσίν σας, κύριε Βουττερφλάυ, θὰ σὰς ἀπαντήσω καμπύαν ἡμέραν. Κάμετέ με τόπον.

Καὶ ἀρπάσας τὴν τράπεζαν τοῦ προγεύματος τὴν ἐξεσηφονόνησεν ἐπὶ τοῦ ἀντιπάλου του, καὶ διήλθε διὰ τοῦ ἐστιατωρίου κρατῶν διὰ μὲν τῆς ἀριστερᾶς τὸ bowie-knife, διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς τὸ revolver. Ὁ Πατριὸς τὸν ἐπλήγωσε διὰ τῆς μαχαίρας τοῦ αὐτῆς δὲ στραφείς τὸν ἐπιστόλισε καὶ τὸν κατέβαλεν· ἐπειτα δὲ ἀνοίξας τὴν θύραν ἐξῆλθεν. Ἐν τούτῳ ὁ Γεώργιος Οὐάσιγκτων, ἀνανήψας ἐπιστόλισε κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἐπλήγωσεν εἰς τὸν ἀριστερόν ὄμιον· ἀλλὰ καὶ ὁ Βουσσός ἐπιστρέψας μαινόμενος ἐπιστόλισε τὸν ἐχθρόν του· ἀτυχῶς ὅμως ἡ σφαῖρα ἐνεπήχθη εἰς τὸν τοῖχον. Οἱ ὑπερέτει ἀνεκραύγασον· α φονεῖς, φονεῖς! καὶ ὁ Τζάκ, ὡς καί τινες γέλιτον τοῦ Σαμουήλ ἐπέπετον κατὰ τοῦ Γάλλου.

Ὁ Γεώργιος Οὐάσιγκτων ἠτοιμάζετο νὰ πιστολίσῃ καὶ δεύτερον τὸν ἕξον, ἐν ᾧ ὄχλος πολὺς συνελθὼν ἀνέκραξε· α φονεῖσατε τὸν Γάλλον! » Τότε ὁ Βουσσός, νομισὰς φρόνιμον νὰ υποχωρήσῃ, ἔδραμε μέχρι τῆς ἀκρᾶς τῆς ὁδοῦ. Καθημαγμένος, γυμνὴν ἔχων τὴν κεφαλὴν, καὶ πνέων μανίαν καταφόβισεν ὅλον τὸν κόσμον, καὶ πάντες ἀπεσύροντο διὰ νὰ τὸν ἀφῆσασιν νὰ περάσῃ. Οἱ δύο Βουττερφλάυ, οἱ Ἰρλανδοὶ καὶ οἱ ὀσαταὶ ἐκραύγασον μεγαλοφώνως· α Πιάσατε τὸν φονεῖα, τὸν ληστὴν, τὸν πλαστογράφον! » ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἐτόλμη. Ὁθιῶ λοιπὸν τρέγων ἔφθασεν εἰς τὸν ποταμόν, πέραν τοῦ οποίου ἐβασίλευον δάση καὶ ἐλευθερία, καὶ χωρὶς νὰ

διστάση επέσεν εις αυτόν, και κολυμβών, αν και εμποδίζομενος από τα ένδύματα και τας πληγάς του, επέσεν άντικρύ. Εύτυχώς ούδένια γέφυρα ζευγνύει τον Σιότον, αλλά τινες των ενθέρμοτέρων έχθρων ήθέλησαν να τον καταδιώξωσιν εντός λέρων. Ο γέρον ήμωσ Βουττερφλάυ τούσ εμπόδιον είπων ότι, ως και ο Κλάσαρ έλεγε, πρέπει να κάμωμεν χροσπήν γέφυραν εις τον φεύγοντα έχθρον. Του συνετού τούτου αξιώματος επιδοκιμασθέντος υπό πάντων εν γένει, ο Βουσσός εξηκολούθησεν ή σούχος τον δρόμον του.

Αλλά δεν ήτο και υγιής. Τα τραύματά του αν και ακίνδυνα, ήσαν ήμωσ δδυνάρα, και διά την απώλειαν ικανού αίματος ήθάνετο εκυτον άδύνατον. — 'Ραία! το κατόρθωσα! έλεγε καθ' εαυτόν, και ο φίλος μου Ροκεβρόν θα γελάση διά την άπειρίαν μου. Προχμοι, με λέγουν πλαστογράφον, θυμώνω, με πιστολλίζουν και φεύγω. Λαμπρά τωόντι έκστρατεία. Νά την πίστιν μου, ή ο' αποθάνω, ή θα δεκατισω όλον τó γένος του Βουττερφλάυ.

Και καταρώνμενος την τύχην του και τους Βουττερφλάυ έπροχώρει εις τó δάσος διευθυόμενος κατά τύχην προς άρκετον. Επειδή δέ ή νύξ έπλησίαζε, και δρόμος δεν υπήρχεν, ήναγκάσθη να καταλύση υπό δένδρον, πλησίον πηγής καθαράς. Ήπιεν, έπλυνε τας πληγάς του, και αν και ήθάνετο πένταν σημαντικήν, εξ ανάγκης έμεινε νηστις. Εσύναζε ξύλα ξηρά, ήναψε πυρ και έκοιμήθη ήσώχος. Ήην επαθρίον, εξυπνήσας ένωρίς, είδε μέγαν όφιν διανυκτερεύσαντα μαλθακώς πλησίον του εντός αυτού του επενδύτου του, τον έβλεπε κατά γήε, επανέλαβε τον δρόμον της προτερίας, και ήλθεν έρωχώς εις μεμακρυσμένην Γερμανών έξοχην όπου έφιλοξενήθη, χάρις μάλιστα εις τó βαλάντιόν του τó όποιον, κατά μερίστην τωόντι εύτυχίαν, εβρέθη εις τó θηλάκιόν του. Διά του εύτελουσς τούτου μετάλλου, τó όποιον σήμερα τιμάται και ισχύει πλέον και της άρετης και της μεγαλοφύας, ήλθεν εις τον καταβράκτιον του Νιουγάρ, εκειθεν κατέβη την λίμνην Οντάριαν και τον ποταμόν Αγ. Λαυρέντιον, και έβησεν εις Μοντρεάλ, όπου ο φίλος του Ροκεβρόν ήπάρσεν ιδών αυτόν επανελθόντα τόσο ταχώς.

Ότε δέ ο Βουσσός διηγήθη τα συμβάντα και τους φιλεκδικούς σκοπούς του, ο Καναδός απεκρίθη — Καλλιστα έπραξες, φίλτατέ μου εξαδέλφε, ό,τι έπραξες. Ο Γάλλος δεν πρέπει πώποτε να υποχώρη! πρέπει να επιπίπτη στρατιωτικώς κατά του έχθρου, με την λόγχην, όπως άλλοτε και οι πατέρες μας. Δεν επέτυχεν ή λόγγη σου, βρω τó κακόν δεν είναι αδύρθητον. Σδ και ο Βουττερφλάυ παύσετε βαρά παιδιεί. Ο Βουττερφλάυ εκέρδησε τó πρώτον μέρος, και δικαίως, διότι είναι εμπειρότερος σου, αλλά σύ θα κερδήσης και τó δεύτερον και τó τρίτον, σέ εγγυώμαι. Θα σέ τον διορθώσω αυτόν τον διαβολομαγκήν ήσώχος. Εν τούττω μείνε εδώ, θεράπευσέ τας πληγάς σου και θα ιδής. Ο Βουσσός εδέχθη την πρόκλησιν, έμεινε και εύ-

χαρίστησε τον εξαδέλφον του. Ηλθε δέ και ή άρραία Βαλεντίνη, και τσοσούτω περιπαθώς ήκουσε την ιστορίαν αυτού, ώστε έκτόπησεν ή καρδιά του ήρωός μας. Δεν είχε δέ άδικον, διότι ήτον ωραιότατη μεταξύ των ωραιότατων γυναικων του Καναδά. Είχε γλυκύτητα και φαιδρότητα απαράμιλλον τó βλέμμα της, σεμνόν και κόσμιον, είχαν εύγλωτόν τινα έκφρασιν εις ην ουδεις άνήλισατο. Οι τρόποι της ήσαν άφελεις, και αξιοπρεπέια τις φυσική άπέκρουε πασαν ιδέαν οικειότητος. Έντός τινων ήμερών ο καλός μας Βουσσός ελησιόνησε και την Σιότον και τούς Βουττερφλάυ και την εκδίκησιν, και δεν ενθυμείτο ειμή μόνην την Βαλεντίνην. Δεν έτόλμα ήμωσ και να φανερώση την κλίσιν του. Δεν πρέπει να πολυπιστεύωμεν εκείνους οι όποιοι διερχόμενουσ εύκόλως τó πάθος των, οι ποιούτοι ποτέ δεν ήγάπησαν άλλωδης. Ο Βουσσός ήπάρει τί να είπη, πλην τούτου, ή μεν Βαλεντίνη ήτο πλουσία, αυτός δέ άπόρος και φοβούμενος τας περι πτωχών άπειρίας ιδέας έσώπα, θεραπευθέντων επί τέλους των τραυμάτιον του, ανεχώρησε μετά του εξαδέλφου του εις Σιότιο-Town. Πολλάς ήμέρας διήρκεσε τó ταξείδιον, και οι δύο φίλοι διεσκέδαζον φιλοσοφούντες. Και τί κάλλιον δύναται τις να όμιλήση ταξείδειόν; Ο μεν Βουσσός, δυσθυμών διά τά συμβάντα του, ανεθεμάτιζε τας νεωτέρας κοινωνίας και την δημοκρατίαν, ο δέ Ροκεβρόν έχλευάζε την μισανθρωπίαν του. — Πρέπει να όργίζεσαι τόσο, έλεγε, διότι ένας άρχεος σ' έβλαψε, και ν' αναθεματίσης την δημοκρατίαν διότι ο Βουττερφλάυ είναι δημοκράτης; Έπιστρέψε εις την Εύρώπην, αν δεν αισθάνεσαι δύναμιν να υπομένης τά άτοπα της ελευθερίας, αν υπάρχει ρόδον χωρίς άκανθαν, ούτε δημοκρατία χωρίς Βουττερφλάυ.

— Αξιομισήτος είναι ή Αμερική, απεκρίθη ο Βουσσός, χειρότερα δέ ή Εύρώπη. Τό λέγω με λύπην μου, αλλά συμπτώματα πολλά φανερά προλέγουσ ότι ο παλαιός μας ήλιος είναι περι την δύσιν του. Ναι μεν αι ψυχρανθείσαι άκτινές του μας φέγγουσ άνόμω, αλλά δεν μας θερμαίνουσ. Ήρχε και άσθενή τέλμα της γής, τυφλά όργανα της άδυσωπότητος ανάγκης, θορυβούμενοι από τον κρότον των ανθρώπινων κοινωνιών άτινες καταβρέουσ και συντριβόνται, εγγίζομεν, χωρίς ίσως να τó συλλογηθώμεν, εις την τελευταίαν μας ώραν. Ήταν ή ύφήλιός μας σφαίρα έξομαλινθη ως πεδίον, καλλιεργήθη ως κήπος και κατοικηθη ως πόλις μία, όταν θα κρατήμεν εις χείρας τον κεραυνόν, συναθροίζοντες ή διασκορπίζοντες κατά θέλησιν τά νέφη, όταν θα ταξιδεύσωμεν εις τας άπεράντους πεδιάδας του ουρανού με την βοήθειαν των ανέμων και ταχείς ως αυτοί (και ταύτα πάντα θα γίνωσιν εντός αιδώνος), ως προσέξωμεν τó έργον μας θα τελειώση μεταχειρισθέντας και εκκυματαχειρισθέντας την φύσιν, θα μας εκδικηθη αυτή. Την μιαν ήμέραν τó ανθρωπίνον γένος θα κάταντήσει παντοδύναμον, και την άλλην θ' αποθάνη. — Εγώ, μισάνθρωπε, απεκρίθη ο Ροκεβρόν, κατ-

λός Ιεροκλήρξ είσαι. Εν τσοσούτω ες υπάγωμεν να λογαριασθώμεν με τον Βουττερφλάυ. Φθάσαντες την νύκτα εις Σιότιο-Town, κατέλυσαν εις οικίαν άποκεντρον, μακράν της πόλεως, δια να μη γνωρισθη ο Βουσσός. Ο δέ Ροκεβρόν, χάρις διόλου ν' αναπαυθη, υπήγεν εις επίσκεψιν του Σαμουήλ Βουττερφλάυ.

Ο γέρον Γιαγκής ενόμιζεν ότι ετελείωσαν πλέον τά του Βουσσού. ή δέ πόλις όλη είχαν εξυμνήσει διά πανηγυρικών την σταθερότητα και την επιδειξιότητα του. Η ύπόθεσις αυτή, ήτις έμελε να τον ζημιώση, ήξηση εν ανταντίας την υπόληψιν του. Είς τας νεογνάς κοινωνίας τó ήθικόν αίσθημα αναπτύσσεται άργά και βραδέως. Είς τά δάση, πρώτην άνάγκην έχουν οι άνθρωποι τó να ζήσωσιν, τó να καλοζήσωσιν δέ, τούτο είναι ασθημα πολύ βραδέταρον. Τολμώ μάλιστα να είπω ότι ή επιθυμία της εύζωίας και ή της άρετης, άτινες ήμωσ δεν ήμοιάζουσ προς άλλήλας, γεννώνται συγχρόνως. Δεν λέγω ότι ή μία προκαλεί την άλλην, πολλού γε και δεσ, αλλά και αι δύο είναι επίσης αναγκαίαι εις τά έθνη. Τό παράδειγμα εκείνων ολίτινες ήγάπησαν την άρετήν δι' αυτήν και μόνον, δεν χρσιμείσει ως γεννικός κανών, και τα πλήθη πολύ μάλλον αισθάνονται τά αξιώματα του συμφέροντος, ή την δόξαν της άποσιώσεως και της θυσίας.

Την ήμέραν εκείνην ο Σαμουήλ εκάθητο ήσώχος παρὰ την έρτιαν του, και έτάκτοποιε σκιρτών τα κατástιχά του. — Εν εκατομμύριον, πέντε χιλιάδες και έξεκόσιχ πενήντατρία τάλλα! ανεψώθησεν άφεις τó κοντό ήλιον και τρίψας τας χείρας, ίδού ποσόν τó όποιον είναι ικανόν να φέρη τον εύελον εις τó στόμα της Κέρας και του Γεωργίου Οδυσσικτώνος. Πλην, χάρις τω Θεώ, τά κόκκαλά μου είναι άκόμη δυνατά, και πολύ ψωμί θα φάγουσ όσφ να με κληρονομήσουσ.

Εν τω μεταξύ τούτω τον ειδοποίησαν ότι ήλθεν ο Ιηπότης Ροκεβρόν. Σηκωθείς δέ χωρίς να διαστείλη τους δόντας του, κατά τον Αμερικανικόν συρμόν, έσφιξε την χείρά του.

— Κύριε, είπεν ο Καναδός, έρχομαι να σάς επισκεψά εκ μέρους φίλου, του Κ. Καρόλου Βουσσού.

Ο δέ Σαμουήλ υποκρινθείς άγανάκτησιν, άνέκραξε — Ποίου; του άρχιέου εκείνου πλαστογράφου ή όποιος ήθέλησε να φονεύη τον υιόν μου και έμέ, και τον όποιον έπρεπε ν' άρήσω να κρεμάσουσ;

— Ομολογώ, είπεν άταράχως ο Ροκεβρόν, ότι ένας των δύο σας έπρεπε να κρεμασθη, όμοίαν γνώμην με την έδικήν σας έχει και ο φίλος μου. Αλλά ποίος των δύο, διστάζω να τó αποφασίσω.

— Κρίτε, επανέλαθεν ο Σαμουήλ, ήλθετε να με ύβρίζετε εις την οικίαν μου;

Και έσημανε σφοδρώς τον κώδωνα.

— Αίλιε, Βουττερφλάυ, απεκρίθη ο Ροκεβρόν ως και πριν άταράχως, εάν τις μ' εγγίση μόνον σου πετώ τά μυελά.

Ταύτα άκούσας ή Σαμουήλ εκάθησεν. Προς δέ τον εισελθόντα Ιρλανθόν ύπέρσταν είπεν

— Τόμ, φέρε ξύλα. Ο Τόμ υπήκουσε, και ο Ροκεβρόν επανέλαβε την όμιλίαν.

— Ας όμιλήσωμεν ελικρινώς. Ο Βουσσός έτάραττε τά σχέδιά σου και ήθέλητες να τον εκβάλης από την μέσση. είχες δικαίον, αλλά και αυτός έχει δέσμα σκληρόν. Τόν έσυκοφάντησες, έξήγειρες όλόκληρον την πόλιν εναντίον του, τον έμισοφόνευσες. Και ήμωσ είναι καλά, και πλουσιώτερος από σέ.

— Αφού λοιπόν είναι πλουσίος, υπέλαθεν ο Σαμουήλ, διά τί θέλει να με ξεγυμνώση;

— Διά τί, γέρον Βουττερφλάυ; Διά λόγον άπληρώστατον. Πόσα εκέρδησες από την πρώτην σου χρεωκοπίαν;

— Τίποτε, απεκρίθη σοβαρευθείς ο Σαμουήλ, πλην της υπόληψως των συμπολιτών μου.

— Και εκατόν χιλιάδων ταλλάρων! Και από την δευτέραν; και από την τρίτην; και από την τετάρτην; Γνωρίζω τας ύποθέσεις σου όσον και σύ ο ίδιος. Σήμεραν έχεις εν εκατομμύριον ταλλάρων, και προς τούτοις τον σκοπόν ν' απολάβης δια ή τρις, πριν αποθάνης, την υπόληψιν των συμπολιτών σου. Απαρλλάκτως και ο φίλος μου Βουσσός, άπληστας όσον και σύ και διαεκατομμυριούχος, δεν θ' αποθάνη εύχαριστημένος αν τά δύο δεν τά κάμη τέσσαρα!

— Τέσσαρα εκατομμύρια! Δεν ύποσέκονται εις όλην την Σιότιο.

— Βρισκόμσται; εγώ σ' εγγυώμαι. Ο δέ Σαμουήλ σιωπήσας υπεμενιδίασε.

— Ναι, σ' έννοώ, γέρον Βουττερφλάυ, εξηκολούησεν ο Ροκεβρόν. Φρονείς ότι όλόκληρος ή πόλις θα επαναστατήση καθ' ήμάς και θα μάς λιθοβολήση; αλλά μάθε ότι ήράμαεν τρίπον να χωρισωμεν σέ από τους κατοίκους της πόλεως. Ηθέλησες να φονεύσης τον Βουσσό, και αυτός θα σέ κάταντήση να ψωμοζήτης.

— Δεν τον έχω άνθρωπον αν δεν τó κάμη.

— Σδ άρχισες την κλοπήν, και σύ θα πληρώσης δι' όλους. Προσάες τó εν τρίτον της πάλως, και θα σέ αναγκάσωμεν ή να τó αποδώσης ή ν' αποζημιώσης χονδρά τον Ιδοκήτην. Ο Βουσσός είναι άρκετά πλούσιος διά να σέ ενάξη εις όλα τά δικαστήρια, και να σέ βιάση ν' αποδώσης είκοσάκις την αξίαν του δάσους του.

— Ας έτοιμασθη, απήντησεν ή Σαμουήλ γελών γνωρίζω τους δικαστάς; με κάμπερα, τάλλα κατωρθάνω, τι θέλω.

— Ο Βουσσός ήμωσ έχει τάλλα περισσότερα και από τας τρίχας ήσας δεν έχει τούτο τó κολοκύθι σου; και θα σέ καταδώση έως ου να χαθί ένας των δύο σας.

— Έσττω, δέχομαι την μονομαχίαν. Έχω ύπέρ έμου την κοινήν γνώμην.

— Εξέρετα! και νομίζεις λοιπόν ότι ή κοινή γνώμη τρελλάίνεται δια σέ; τίς έξέρεις ότι ή λάθος άρετή την δικαιούσιν; Ήσαν δεν έχη να γάση τίποτε δι' αυτήν. Αμα ως μάθη ότι ο Βουσσός μόνον

μὲ σὲ ἔχει νὰ κάμῃ, καὶ ὅτι ἔχει ἀρκετὰς δυνάμεις διὰ νὰ σὲ κατατρέψῃ, θὰ σὲ κρεμάσῃ καὶ θὰ σὲ ἀτιμάσῃ.

— Τί θέλεις τέλος πάντων; ἠρώτησεν ὁ Σαμουήλ· ἐλπίζω ὅτι δὲν μὲ λέγεις ὀλίγα διὰ νὰ μὲ τρομάξῃς.

— Καὶ, τώρα λαλεῖς φρόνιμα· ἔχεις μίαν κόρην εἰς Νεοεδυρακόν;

— Τὴν θέλεις γυναῖκα; ἀπήντησεν ὁ Σαμουήλ. Διὰ τί δὲν μὲ τὸ ἔλεγες τόσον ὥραν; Σὲ τὴν δίδω εὐχαριστῶς, ἀλλὰ, ἡθεύρεις, χωρὶς προίκα.

— Διὰ ποῖον μὲ ἐκλαμβάνεις; ἀνεπάντησεν ὁ Ροκεβρόν· ἐκ τῶν ἰδίων κρίνεις τὰ ἀλλότρια. Ὁ Βουσσὺς ἀγαπᾷ τὰ ὠραία τῆς μάτια, ἔχει τὴν προίκα τῆς.

— Τόσον καλῆτερα· τοὺς δίδω τὴν εὐχὴν μου. Ἄλλ' ἡ Κόρα τὸν θέλει; μὲ εἶπεν ὅτι ἔγασε τὴν κατάστασιν τοῦ.

— Ὁ φίλος μου ἠθέλησε νὰ τὴν δοκιμάσῃ. Ὁ Βουσσὺς, φίλτατέ μου, ἔχει δύο ἑκατομμύρια καὶ ἐπέκρινε εἰς κτήματα, εἰς τὴν Γαλλίαν.

— Καὶ δὲν τὸν ἠθέλησεν ἡ ἀνόνη!

— Διὰ τοῦτο κάμνομεν ἔρπον, εἶπεν ὁ Καναδός.

— Δὲν ἐπειράχθη ὁ φίλος σου;

— Ἐκείνος! διόλου εἶναι ἡ σεμνότης προσωποποιημένη. Ἐπειδὴ δὲ εἶναι εἰς ἄκρον οἰκονόμος, μὲ ἐφάνη ὅτι εὐχαριστήθη ἰδὼν ὅτι ἡ Κ. Κόρα ἀγαπᾷ, ὡς καὶ αὐτός, τὰ χρήματα. Τὸ πάθος αὐτὸ εἶναι τόσον εὐγενές καὶ τόσον φυσικόν!

— Βέβαια! ἀνεπάντησεν ὁ γέρον. Λυπεῖται κανεὶς νὰ βλέπῃ δύο νέους νὰ δμιλοῦν μὲ καταφρόνισιν δι' ἐκεῖνο τὸ ὅποιον προξενεῖ τὴν εὐτυχίαν τῆς ζωῆς, διὰ τὰ χρήματα, τὸν φίλον τοῦτον ὁ ὅποιος δὲν εἰς ἐπιβουλεύεται ποτέ.

— Ἀληθινά, εἶπεν ὁ Ροκεβρόν, νομίζεις ὅτι θὰ μᾶς δώσουν δύο ἑκατομμύρια δι' ἀποζημίωσιν;

— Τί ἀποζημιώσιν;

— Τοῦ δάσους.

— Βίσαι τρελός; εἶπεν ὁ γέρον· οὔτε δύο ἑκατομμύρια οὔτε λεπτόν θὰ λάβετε· δὲν θὰ ἀεὶ δώσω τὴν Κόραν;

— Βεβαίως θὰ μᾶς δώσῃ τὴν Κόραν· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀρκεῖ. Μήπως νομίζεις, φίλε μου Βουττερφλάυ, ὅτι θὰ περάσωμεν τὴν ζωὴν μας μὲ γλυκὰ λόγια ἐρωτικά; Ἀρκεῖ ὅτι δὲν ζητοῦμεν προίκα διὰ τὴν ὠραίαν σου κόρην. Καὶ τῶντι, ἡ Κ. Κόρα εἶναι μαρκαρίτης· πλὴν, νὰ μὴ μᾶς ἀκούσῃ κανεὶς, τὸ κάλλος τῆς ὠρμικῆς, καὶ δὲν θ' ἀργήσῃ νὰ παρρημάσῃ. Ἐντὺς δύο ἐτῶν θὰ εἶναι σχεδὸν ἀσημίμη. Ἄς ὀμιλήσωμεν μὲ τὰ σωστά μας. Ἐπῆρες τὸ δάσος τοῦ φίλου μου Βουσσὺ χωρὶς τὴν ἀδειάν του· καὶ διὰ τοῦτο αὐτός ἔχει τὴν δυνάμιν νὰ σὲ κατατρέψῃ, καὶ θὰ σὲ κατατρέψῃ, ἔτο βέβαιος, ἂν δὲν δεχθῆς τὴν πρότασιν μου. ἔχεις ὠρμίαν θυγατέρα, τὴν Κ. Κόραν, τὴν ὠραιότεραν τοῦ Νεοεδυρακού, ἡ ὅποια ἐπείρετο νὰ ὑπανδρευθῇ ἕως τώρα καὶ ἄμας δὲν ὑπανδρευθῇ. Προσμένει κανένα λόρδον ἢ κανένα πρίγκηπα Ῥώσων; τὸ ἄγνωστο. Παλὺ δὲν θὰ παράσῃ καὶ θὰ πῶσῃ εἰς βάρους σου.

Κάμε λοιπὸν μίαν καλὴν ὑπόθεσιν καὶ ἔν καλὸν ἔργον. Κατ' εὐτυχίαν ἤγρες ἀνθρώπων γενναίων, ὑπερπλουτοῦ, ἀγαπῶντα αὐτὴν καὶ ἀγαπηθησόμενον ἀπὸ αὐτὴν ἄμα ὡς μάθη τὴν ἀπέραντον κατάστασιν τοῦ. Αὐτός δὲ ὁ ἀνθρώπος εἶναι ἐκεῖνος τὸν ὅποιον ἐξεργάσωμαι, καὶ ὅστις δύναται νὰ σὲ κατατρέψῃ. Ἐνέργησε νὰ δοθῇ εἰς αὐτόν, ἂν ἔχῃ τὸ δάσος τοῦ, τοῦλάχιστον μετρία τῆς ἀποζημιώσεως, τετρακοσίων χιλιάδων ταλλάρων, παραδείγματος χάριν. ἔχεις τὴν δυνάμιν νὰ ὑποχρεώσῃς τοὺς κατοίκους τῆς Σιότου εἰς τὴν ἀποζημιώσιν αὐτὴν. Ἐπειτα τὸν δίδεις τὴν κόρην σου καὶ τὰς τετρακοσίας χιλιάδας ἀντὶ προίκα. Τοιοῦτοτρόπως, τὸ κοινὸν θὰ πληρώσῃ τὰ χρέη σου, καὶ ὅλοι θὰ εὐχαριστῶσιν. Δὲν σὲ ἀρῶσαι αὐτό;

— Ἀξιόλογα! ἀπεκρίθη μετὰ μικρὰν σκέψιν ὁ Σαμουήλ· ἀλλὰ θέλω κ' ἐγὼ μερίδιον ἑκατὸν χιλιάδων τάλλαρα, καὶ ἑκατὸν ἄλλα; διὰ τὴν Κόραν.

— Μάλιστα, ἀλλ' ἐπὶ συμφωνίᾳ, ἐὰν ἡ Κ. Κόρα δὲν θελήσῃ νὰ ὑπανδρευθῇ τὸν Βουσσὺν, νὰ δοθῇ ὀλόκληρος ἡ ποσότης.

— Δέχομαι, ἐπανελάθεν ὁ Βουττερφλάυ· ὁ δὲ γάμος νὰ γείνη τρεῖς ἑβδομάδας μετὰ τὴν πληρωμὴν τῆς ἀποζημιώσεως.

Μετὰ τὴν συμφωνίαν ταύτην ὁ Ροκεβρόν διεκόλωσεν εἰς τὸν Βουσσὺν τὰ γινόμενα.

— Τί ἔκαμες, ἀθλίε! ἀνέκραξεν ὁ Βουσσὺς. Προτιμῶ ν' ἀποθάνω παρά νὰ πάρω γυναῖκά μου τὴν Κόραν.

— Ὡ! θέλεις νὰ τὴν ἐκδικηθῆς;

— Ὅχι.

— Φοβεῖσαι λοιπὸν τὴν ὑπανδρείαν;

— Φοβοῦμαι τὴν Κόραν· Βουττερφλάυ.

— Ἐσῆχασε λοιπὸν δὲν θὰ τὴν ὑπανδρευθῆς παρά ἂν θελήσῃς.

— Πλὴν ἔδωκες τὸν λόγον μου.

— Ἡ Κόρα θὰ σὲ τὸν ἀποδώσῃ.

— Λοιπὸν, τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου εἰς σὲ ἀνατίθωμι. Ἄς κοιμηθῶμεν.

Τὴν ἐπιούσαν σύμπασα ἡ πόλις Σιότο συνεκινήθη ἐνεκὰ ἄρθρου τοῦ Morning-Examiner, οὗτινος ὁ Σαμουήλ Βουττερφλάυ ἦτον ἐκ τῶν πρώτων μετόχων. Οἱ ἀναγνώσται, ἔλεγε τὸ ἄρθρον, ἐνθυμούνται ὅτι νέος τις Γάλλος, Κάρολος Βουσσὺς ὀνομαζόμενος, ἦλθε πρὸ δύο μηνῶν νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸν δήμαρχον τέτλους ἰδιοκτησίας, ἐκ τῶν ὁποίων προκύπτει ὅτι αὐτὸ τὸ ἔδαφος ἐφ' οὗ ἐκτίσθη ἡ πόλις ἀνήκει εἰς αὐτόν. Ὁ ἐντιμὸς οὗτος gentleman, γενόμενος θυμὰ σφάλματος τὸ ὅποιον ἐπίστευσε μὲν ὅλος ὁ λαὸς, ἀποδοκιμάζει δὲ καὶ στηλιτεύει ὁ κλεινὸς ἡμῶν δήμαρχος, ὁ Κ. Σαμουήλ Βουττερφλάυ, κατηγορήθη ἐπὶ πλαστογραφίας καὶ εὐδαιμονίας νὰ καταφύγῃ εἰς ἄλλην πόλιν. Ἐλθὼν εἰς Οὐασινγκτόνα ὑπέβαλε τὰς ἀδείας αὐτοῦ εἰς τὴν κεντρικὴν ἐξουσίαν, καὶ, ὡς μνησθόμενος, ἡ δικαιοσύνη ἐνέκρινεν αὐτὰς καὶ προσέταξε νὰ ὑποστηρίχθωσιν χρεῖας τυχούσης καὶ διὰ δυνάμειος. ἔχομεν ὁμῶς λόγους νὰ πιστεύσωμεν ὅτι αἱ διαθέσεις τοῦ νέου

αὐτοῦ gentleman εἶναι συμβιβαστικά, καὶ ὅτι θέλομεν διαπραγματευθῆ ἀπ' εὐθείας μετ' αὐτοῦ περὶ τῆς ἀποζημιώσεως. Κατὰ τὴν ἀληθῆ ἀξιολογίαν τῆς γῆς, ἔπρεπε νὰ πληρώσωμεν ἐπτά ἕως ὀκτὼ ἑκατομμύρια ταλλάρων· ἀλλὰ δικηγόρος τις ἐκ Καναδά, ἀνὴρ μεγάλης ἐμπειρίας, ὁ Ἰππότης Ροκεβρόν, ἐπίτροπος τοῦ ἐνάγοντος, ἀναλαμβάνει νὰ καταβῆσθαι τὸ ποσὸν τοῦτο μέχρι τετρακοσίων χιλιάδων ταλλάρων. Ἐλπίζομεν ἄρα ὅτι οἱ συμπολίται θέλουσι σπεύσει νὰ δεχθῶσι τὸν συμβιβασμὸν τοῦτον, διὰ ν' ἀποφύγῃσι περιπλοκάς καὶ ζημίας. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀναπτυχθέν, σχολιασθέν, δημοσιευθὲν καὶ συζητηθὲν καὶ παρὰ τῶν ἄλλων ἐφημερίδων, ὑπερῆξεν ὡς τις λυδία λίθος ἐφ' ἧς ὁ Βουττερφλάυ ἐδοκίμασε τὴν κοινὴν γνώμην. Καὶ δὲν ἔδειξαν μὲν οἱ πλείστοι τῶν κατοίκων, ὡς τὸ ὑπόπτευσεν καὶ ὁ Σαμουήλ, προαίρεσιν εἰς τὴν νὰ δεχθῶσι τὴν ἀποζημιώσιν· ἀλλ' αὐτὸς ἐπέμνε λησμονήσας τί εἶχε πράξει κατὰ τοῦ Γάλλου. Οἱ Ἀμερικανοὶ φροντίζουν διὰ τὸ ἐνεστὸς μόνον καὶ τὸ μέλλον, τὸ παρελθὸν οὔτε τὸ ἐνθυμούνται. Βυπρός, ἐμπρός! ἰδοὺ τὸ σύνθημά τῶν. Βίβαι λαὸς ἐμπόρων.

(Ἐπεται τὸ τέλος.)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Ἐκείνη ἰστορικὴ περὶ τῆς Ῥωσικῆς νομοθεσίας ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων ἀπὸ τῶν κατ' ἡμᾶς χρόνων, ὑπὸ ἀμηκτοῦ Σιερ. Μαυροκορδάτου, ἀκαδέμου τῆς Νομικῆς Σχολῆς τῶν Παρισίων, μίλου τῆς ἐπὶ τῆς συντάξεως τοῦ ἀστυκῆ κώδικος ἐπιτροπῆς καὶ πρώην ἐν Ἀθήναις δικαστοῦ. Ἀθήνησι τόποις Π. Α. Σακελλαρίου 1857.

— 000 —

Ἀληθῶς κοσμοπολίτης εἶναι ὁ Ἕλλην, ἡ δὲ ζωὴ αὐτοῦ φύσις ὑπὲρ τὴν πάντος ἄλλου ἔθνους ἀπέθεκτον τὴν αὐτοῦ πλάττει περιέργειαν. Οὕτως ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων τῆς Ἑλλάδος χρόνων τοὺς σοφοὺς αὐτῆς καθορῶμεν παρὰ τοῖς ξένοις πλανωμένους, καὶ τὰ ἦθη καὶ νόμιμα τούτων περιεραζόμενοι, θηταυροῦς δὲ γνώσεων ἐκ τῶν μακρῶν τόπων εἰς τὴν Ἑλλάδα κομιζόμενοι, τὴν διὰ τῶν παντοίων τούτων ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς ἀμορφωτέραν στοιχείων τὸν ἐκείνης διαπλάσασαν βίον, ἐνδοξότερον, εὐγενέστερον, καὶ πολιτιστικώτερον. Οὕτω δὲ καὶ σήμερον οἱ τῶν Ἑλλήνων λόγιοι, ἄτε πολυπραγμονέστεροι πάντων ἴσως τῶν τῆς λοιπῆς Κόρως πεπαιδευμένων, ποικίλας ἔχουσι γνώσεις, ὁσοῦ ἐγκυκλοπαιδικώτεροι ἐκείνων διὰ τῆς ἐαυτῶν περιέργειας γινόμενοι. Πρὸς βεβαίωσιν δὲ τῶν εἰρημένων ἔστω μοι εἰς μαρτύριον τὸ ἐξῆς ἀνέκδοτον· κατὰ τὸ 1851, συζητούμενον ἐν τῇ τῶν Λόρδων Βουλῇ τῆς περιμεταβολῆς τοῦ βουλευτικῆς ὄρκου νομοσχεδίου, καὶ κατὰ συνέπειαν τούτου περὶ παραδοχῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐν τῇ Βουλῇ, εἰς λόρδος κατὰ τοῦ νομοσχεδίου ἀγορεύων ἐβεβαίωσεν, ὅτι τοῦτο ἦν νεώτερον ἀπὸ τῆς ἀποζημιώσεως. Κατὰ τὴν ἀληθῆ ἀξιολογίαν τῆς γῆς, ἔπρεπε νὰ πληρώσωμεν ἐπτά ἕως ὀκτὼ ἑκατομμύρια ταλλάρων· ἀλλὰ δικηγόρος τις ἐκ Καναδά, ἀνὴρ μεγάλης ἐμπειρίας, ὁ Ἰππότης Ροκεβρόν, ἐπίτροπος τοῦ ἐνάγοντος, ἀναλαμβάνει νὰ καταβῆσθαι τὸ ποσὸν τοῦτο μέχρι τετρακοσίων χιλιάδων ταλλάρων. Ἐλπίζομεν ἄρα ὅτι οἱ συμπολίται θέλουσι σπεύσει νὰ δεχθῶσι τὸν συμβιβασμὸν τοῦτον, διὰ ν' ἀποφύγῃσι περιπλοκάς καὶ ζημίας. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀναπτυχθέν, σχολιασθέν, δημοσιευθὲν καὶ συζητηθὲν καὶ παρὰ τῶν ἄλλων ἐφημερίδων, ὑπερῆξεν ὡς τις λυδία λίθος ἐφ' ἧς ὁ Βουττερφλάυ ἐδοκίμασε τὴν κοινὴν γνώμην. Καὶ δὲν ἔδειξαν μὲν οἱ πλείστοι τῶν κατοίκων, ὡς τὸ ὑπόπτευσεν καὶ ὁ Σαμουήλ, προαίρεσιν εἰς τὴν νὰ δεχθῶσι τὴν ἀποζημιώσιν· ἀλλ' αὐτὸς ἐπέμνε λησμονήσας τί εἶχε πράξει κατὰ τοῦ Γάλλου. Οἱ Ἀμερικανοὶ φροντίζουν διὰ τὸ ἐνεστὸς μόνον καὶ τὸ μέλλον, τὸ παρελθὸν οὔτε τὸ ἐνθυμούνται. Βυπρός, ἐμπρός! ἰδοὺ τὸ σύνθημά τῶν. Βίβαι λαὸς ἐμπόρων.

Τὸ τοῦ Κ. Δημ. Στ. Μαυροκορδάτου βιβλίον ἀνάκληρον παρ' ἡμῶν οὐσιώδη ἐλλειψίον. Ὀλίγος ἴσως ἐκ τῶν λογίων Ἑλλήνων εἶχον γνῶσιν τῆς Ῥωσικῆς νομοθεσίας, καὶ διότι οἱ πάντες ἀδελφεοὶ τῆς Ῥωσικῆς ἐσμὲν γλώσσῃς, καὶ διότι, μὴ πῶ καταταττομένης τῆς Ῥωσικῆς ἐν τοῖς πρωτεύουσι διὰ τὰς ἐπιστήμας καὶ τὴν φιλολογίαν ἔθνεσιν, οὐδεὶς περιεργάζεται τὰ κατ' αὐτήν. Ὅθεν πολλὰς τῶν ἀκινήτων φιλῶν ἡμῶν χάριτας ὀφείλομεν, ὅτι εἰστίσασεν ἡμᾶς λόγους σπουδαίους, παραθεῖς ἡμῖν εἰς μελέτην σχεδιαγράφημα γλαφυρότατα συντεταγμένον, εὐκρινές καὶ λιαν ἐπαγωγὴν περὶ τῆς καθόλου νομοθεσίας τοῦ μεγάλου τούτου τῶν Ῥώσων ἔθνους, ἄπερ συνειθίσαντες νὰ νομίζομεν κατὰ πολὺ καθυστεροῦν τῶν ἄλλων λαῶν περὶ τὸν πολιτισμὸν, μετ' ἀπορίας εὐρομεν αὐτὸ ἐν πολλοῖς ἐπι καὶ νῦν πρωτεύον. Τὴν παροῦσαν ἐπὶ τῆς βίβλου τοῦ Κ. Δημ. Στ. Μαυροκορδάτου μελέτην ἡμῶν θέλομεν διακρίσει εἰς τρεῖς περὶ ἀποφύσεως καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τὰ κατὰ τὴν ἰστορίαν τῆς Ῥωσικῆς ἐκθέσομεν· ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τὰ κατὰ τὴν δημοσίαν αὐτῆς δικαιοσύνην, καὶ τέλος ἐν τῷ τρίτῳ τὰ κατὰ τὸ ἰδιωτικόν.

§ Α'.

Ἱστορία τοῦ ἔθνους τῶν Ῥώσων.

Ὅτι ἡ ἱστορία πάντος ἔθνους ἔχειται κυρίως ἐν τῇ νομοθεσίᾳ αὐτοῦ, διότι αὕτη εἶναι ὁ ἀληθὴς βίος

του έθνους, είναι της εσωτερικής ζωής αυτού ή έκφρασις, είναι ή φωταγωγός λαμπράς ήτις φωτίζει και εξηγεί πώς άλλως σκοπεύεισ πολλὰκις του έθνους περιπετείας, κατέστη την σήμερον μία αλήθεια προς ήν ούδεις μὲν αντιλέγει, δεσμεύει δὲ ἀφορμὴν διδασιν ὅπως πραγματοποιήται ή του Μοντεσκιου ρήσις ὅτι, πρέπει νά διασαφηνίζωμεν τήν μὲν ιστορίαν διὰ τῶν νόμων, τοὺς δὲ νόμους διὰ τῆς ιστορίας; (De l' esprit des lois, XXXI, 2).

Τὸ Ῥωσικὸν ἔθνος ὁρῶντες ὑπὸ παμβασιλείαν πολιτευόμενον ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐφάνη ἐνεργοῦν ἐπὶ τῆς Βυρωπαϊκῆς σκηνῆς, κλίνομεν νά εὐαίσωμεν ὡς οὐδέποτε γενοῦν ἐλευθερώτερος πολιτείας. Καί ὁ μῶς τοῦτο εἶναι ἀπάνη, καθόσον μάλιστα παρὰ τῷ ἔθνει τούτῳ εὐρίσκωμεν τὰ ἄκρας ἀντίθετα διότι ἀπόγονοι μὲν τῶν πάλαι Σκυθῶν, τῶν ἀκράτως τῆς ἐλευθερίας φίλων, διέσωσαν οὐκ ὀλίγα ἐλευθερίας μνημόσυνα, ὡς καταδείξωμεν κατωτέρω, διακρίσει δὲ καί εἰκοσιδύο ἔτη, ὑποστάν τὸν βάρυν βροχάρων Τατάρων ζυγόν, οὐ μικρά τῆς στυγεράς ταύτης δουλείας του ἔτι και νῦν φέρει ἴχνη.

Τοῦ νομαδικῶ τῶν Σκυθῶν ἡ Σλάβων βίου ή ιστορία μικρὸν μνημονεύει, διότι και ὁ Ἡρόδοτος και οἱ μετ' αὐτὸν Ἕλληνες ἱστορικοὶ ὀλίγα περι αὐτῶν ἱστόρησαν. ὅτι δὲ περι τοῦ χαρακτήρος αὐτῶν γνωρίζομεν εἶναι, τὸ φιλοπόλεμον αὐτῶν και τὸ φιλομουσικόν, τὸ ἀνδρικόν ἐν πολέμῳ ἡπιόν δὲ πρὸς τοὺς αἰχμαλώτους αὐτῶν, τὸ φιλέδικον διὰ τὴν προσφινομένην ἔθριν, ἀλλὰ και τὸ φιλόξενον ζῆμα, τὸ εὐσεβὲς πρὸς τὸ θεῖον, ὡς και τὸ πιστὸν πρὸς τὸν γάμον παρ' ἀμφοτέρων τῶν συζύγων.

Οἱ δ' ἐλευθεροὶ αὐτοὶ και ὁμοκράτορες Σλάβοι τὰς πρὸς ἀλλήλους αὐτῶν διχοστάσιαις και ἀναρχίας μισήσαντες ἐπαθόν τὸ κοινὸν τοῖς καταχραθεῖσι τῆς ἐλευθερίας λαοῖς πάθημα, ὑπ' ὃ και αὐτοπροαιρέτως εἰς ἔξενον ἐαυτοὺς ὑπέβαλον. ζυγὸν ἡγεμόνας παρὰ τῶν Βαράγγων αἰτησάμενοι ἐν ἔτει 862 μ. Χ, ἔτε τρεῖς ἀδελφοὶ ἀπὸ τοῦ Νορμανδικοῦ τούτου φύλου, περιβλεπτοὶ διὰ τὸ γένος και τὴν δόξαν, ἐδέχθησαν τὸ νά λάθωσι τὴν ἐπὶ τῶν Σλάβων τούτων ἀρχήν, μετὰ δὲ τῶν σκῆπτρων και τὸ τῆς φυλῆς αὐτῶν ὄνομα αὐτοῖς ἐπέβαλον, Ῥώσοις ἐξ ἐαυτῶν τοὺς μέχρι τότε Σλάβους μετανομάσαντες. Τὴν δὲ χώραν τῶν Σλάβων τότε παρακωλουθήσασιν αὐτοὺς Βαράγγους διένειμον, και τὸ τιμαριωτικὸν σύστημα ἐκεῖ μετένεγκον.

Ὅστω λοιπὸν οἱ τὸ πρὶν ἐλευθεροὶ Σλάβοι και ὄνομα, και κατάστασιν, και πολιτεῖμα μετέβαλον, Ῥώσοι μὲν ἀντι Σλάβων, δουλοπαροικοὶ δὲ ἀντι ἐλευθέρων, και ἡμονήσαντες ὑπὸ τὸν τιμαριωτικὸν ζυγὸν κατεστάθησαν οἱ ἐπὶ τῆ ἐλευθερία αὐτῶν δυσφοροῦντες.

Ἰδιάζον τῆ κατακτίσει ταύτῃ εἶναι ὅτι ἐγένετο αὐτῇ κατ' ἐπικλίσει τῶν γειττονεῶν εἰρηνικῶς και ἀνευ ὀπλων, ἐνῶ πᾶσα κατακτίσις ὑπακίθησι τῆν βίαν και τὸ ἀκουσίως ἐπὶ τῶν δουλωθέντων δεσπόσαι.

Τρεῖς εἶπομεν ἦσαν οἱ ἡγήτορες τῶν Ῥώσων ἀδελφοὶ ὁ Ρουρίκος, ὁ Σίνος, και ὁ Τρουβήρας.

τούτων οἱ δύο τελευταῖοι μετ' ὀλίγον ἀπὸ τῆς εἰσβολῆς χρόνον ἀπεβίωσαν, ὁ δ' ἐπιζήσας Ρουρίκος ἦνασεν ὑπ' αὐτὸν και τὰς ἐκείνων μερίδας, ἡ δὲ τοῦ ἀπ' αὐτοῦ γένους διαδοχὴ μέχρι τοῦ ἔτους 1597 ἐβασίλευσε τῆς Ῥωσσίας, ὡς τελευτήσαντος ἀπαιδος τοῦ Τσάρου Θεοδώρου, και δολοφονηθέντος ὑπὸ τοῦ Βωρήσου Γοδοῖνοφ τοῦ τελευταίου ἐκ τῶν τοῦ Ρουρίκου ἀπογόνων Δημητρίου, τὰ Ῥωσικὰ σκῆπτρα ἐπὶ ἐξαετικὸν μόνον εἰς τοῦ ἀρχαγος τὰς χεῖρας ἔμειναν τούτου δὲ τελευτήσαντος, και τοῦ υἱοῦ ὃν κατέλιπε κατασφαγέντος, μετὰ τριετῆ ἀναρχίαν ἀννηγορεύθη Τσάρος τῆν 21 Φεβρουαρίου 1613 ὑπὸ τῶν ἐξ ἀπάσης τῆς Ῥωσσίας ἀποσταλέντων ἀντιπροσώπων, ὁ ἐκκαίδεκαέτης νεανίας Μιχαὴλ υἱὸς τοῦ μοναχοῦ Θεοδώρου, πρώτου μητροῦν ἐξ ἀδέλφου τοῦ τελευταίου τῆς Βαράγγικῆς δυναστείας ἡγεμόνος. Ἀπ' αὐτοῦ δ' ἤρξατο ἡ ἔτι και νῦν βασιλεύουσα δυναστεία τῶν Ῥωμανῶφ, ἐκ κηδεστέας και αὐτῆ ἀπὸ τοῦ Ρουρίκου τὸ γένος ἔλκουσα.

Κατὰ τὸ τιμαριωτικὸν σύστημα, τὸ διὰ τῶν Βαράγγων Νορμανδῶν και ἐν Ῥωσσία ἐισαχθέν, ἡ μὲν ἐπικυριαρχία τῆς χώρας ἔμεινε τῷ Ρουρίκῳ και τοῖς διαδόχοις αὐτοῦ, ἄρχοντες δὲ ὑποκυριαχοὶ ἐγένοντο οἱ συνοδεύσαντες αὐτὸν ἡμογενεῖς του, πρὸς οὓς και διενεμήθη ἡ διὰ κλήσεως κατακτιθεῖσα τῶν Σλάβων χώρα. Ἀλλὰ δύο ἐκ τῶν συνεταίρων τοῦ Ρουρίκου, ὁ Ἀσκόλδος και ὁ Ἀῆρος, ἀπαρσαυόμενοι εἰς τὴν δοθεῖσαν αὐτοῖς μερίδα, ἐτρέπησαν πρὸς μεσημβρίαν, και τὴν Κιέβην κυριεύσαντες ἐγκατεστάθησαν ἐν αὐτῇ ἡγεμόνες, ἐνισχυθέντες δὲ ἐξ στρατευσαν κατὰ τοῦ Βυζαντίου, ὅπερ και διὰ Ουλάστου ἐπολιόρκησαν ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Μιχαήλ τοῦ Γ' ἄνδ' ἡττηθέντες οἱ βάρβαροι ἐπανῆλθον οἰκιστικῶν ὑπὸ τῆς ἡγεσίας τοῦ χριστιανισμοῦ θρησκείας, ὡς τῶν ἀρχηγῶν αὐτῶν Ἀρνόλδου και Ἀῆρου και μεγάλου πλήθους τῶν ὀπαδῶν αὐτῶν δεχθέντων τὸ θεῖον βάπτισμα ἐν ἔτει 864.

Τῆς δ' ἀπὸ Ρουρίκου γενεᾶς πρώτη μετὰ ἕνα και ἐπέμεινα αἰῶνα τὸ θεῖον βάπτισμα ἐδέξατο ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ τοῦ Πατριάρχου, ἀναδεχόμενου αὐτὴν τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου, ἡ τοῦ Ἠγῆρου σύζυγος, ὡραία πε και σοφὴ ἄμα (ὡς καλεῖ αὐτὴν ὁ ἀρχαιότατος τῶν Ῥώσων χρονογράφων Νέστορ ὁ μοναχός), Ὀλίγα ἡ τοῦ μεγάλου Βλαδιμίρου μῆμνη.

Ἀλλ' ἀν ὀλόκληρος αἰὼν παρήλθε μετὰ τῆς βαπτίσεως τῶν ἡγεμόνων Ἀρνόλδου και Ἀῆρου και τῆς ἡγεμονίδος Ὀλγας, οἱ λαοὶ ὁμοῦς και ἐν τῷ δι-αμέσῳ χρόνῳ κληρούμενοι ἠσπάζοντες τὸν χριστιανισμόν, ὥστε ἡ τοῦ μεγάλου Βλαδιμίρου πρὸς τὴν ὀρθόδοξον θρησκείαν μετὰστασις κατὰ τὸ 988 ἔ-τας, ἦν μᾶλλον τὸ συμπλήρωμα τοῦ τετελεσμένου ἤδη ἐν ταῖς ἀνωθεῖσαι τῶν Ῥώσων ἔργου, ἡ τὸ παραδειγμα τοῦ ἡγεμόνος πρὸς τὸν λαόν.

Ἡ δὲ αἰὼν ὀρθοδόξων θρησκείας, ἡ τῆν Ῥωσσίαν παλινοστάσι και ἐξημερώσασα, παρηγόρησε τοὺς Ῥώσοις, δουλωθέντας ἐπὶ 223 ἔτη ὑπὸ τῶν Τατάρων, ἐνισχυσεν αὐτοὺς διὰ τῆς ἐλπίδος και ἀπληθεύσεως

διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, κραταίωτέρους μετὰ τὴν παλιγγενεσίαν αὐτοὺς ἀναδείξασα ἡ ὅτι πρὸ τῆς δουλείας τῶν ἦσαν. Ἡ γραφὴς τοῦ συγγραφέως ἡμῶν ζωνρῶς ἐν σελ. 84 ἱστορεῖ τὰς ἐνσκηψάσας τοῖς Ῥώσοις τότε δυστυχίας, ἐν δὲ σελ. 86 ἵαν ἐπιτυχῶς παραλληλίζει τὴν τῶν Ῥώσων πρὸς τὴν τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς τοῦ Ταιγγιγῆνου ἀπογόνους δουλείαν, και εὐρίσκει ἔτι τὰ αὐτὰ αἰτια παρήγαγον ταῦτά και εἰς τὰ δύο ταῦτα ὀρθόδοξα γέ-νη ἀποτελέσματα ἦσαν δὲ ταῦτα αἱ σχέσεις τοῦ κατακτιητοῦ φύλου πρὸς τοὺς δουλωθέντας, αἰτινες χαλαραὶ πάντοτε ὡς ἐκ τῆς ὑπεροχῆς τῶν μὲν και τῆς ταπεινώσεως τῶν δὲ, ἐκράτουν αὐτοὺς διεστώ-τας ἀπ' ἀλλήλων, ἄλλως τε και τὸ διάφορον τοῦ θρησκειώματος τὴν διάστασιν ταύτην ἱσχυροποιεῖ.

Καὶ ὅντως εἶναι ἀρχὴ τῆς πολιτικῆς ἐπιστήμης ὅτι ἀν ὁ κατακτιητὴς δὲν ἐπιβάλη εἰς τὸν κατακτι-θέντα τὴν θρησκείαν και τὴν γλῶσσάν του, ἀδύνα-τον ὀλεῖ τῷ ἀποθῆ νά ἰδιοποιηθῆ και συγχωνύσῃ ἐν ἑαυτῷ τὸν κατακτιηθέντα οὐδ' ἀρκεῖ μόνον ἡ τῆς γλώσσης κοινότης, καθόσον διαφερούσης τῆς θρη-σκείας, διατηρεῖται και ἡ διάστασις μετὰ τῶν ἀρ-χόντων και τῶν δουλωθέντων, ταχέως δ' ἡ ἀργά ἀδύνατον νά μὴ ἀναπλασθῆ τὸ δουλωθὲν ἔθνος. Ὅ-σα τῶν κατακτιητῶν φύλα παραμελοῦσι τὴν ἀρχὴν ταύτην, ἄς μὴ ἐλπίσωσι ποτε βεβαίαν και μόνι-μον τὴν κατακτιησιν. Ἐκαστος δύναται ἀφ' ἐαυτοῦ νά βεβαιωθῆ ὅτι ἀληθειαν λέγομεν χρώμενος τῆ παγκοσμίῳ ἱστορία πρὸς ἄσασον τῆς ἀρχῆς ἡν ἐκ-φέρουμεν.

Ἀλλ' ὡς τοῦ συγγραφέως, οὐ τὸ πόνημα ἀναλόμεν, σκοπὸς δὲν εἶναι ἡ ἐκθεσις τῆς πολιτικῆς τῶν Ῥώ-σων ἱστορίας, οὕτως οὐδ' ἡμεῖς περὶ αὐτὴν θέλομεν ἐνδιατρίψαι, μάλιστα δὲ νῦν δεῖ ἡ τοῦ κορυφαίου τῶν Ῥώσων ἱστορικῶν Καραμσίνου πολύτομος ἱ-στορία ἐν τῇ Ἑλληνικῇ μεταφέρεται γλώσσῃ παρὰ τοῦ φιλοπόνου ἡμῶν φίλου Κ. Κροκιδᾶ. Μεταβαί-νομεν λοιπὸν εἰς τὸν ὃν ἐτάξαμεν δεῦτερον ἡμῶν τῆς παρουσίας μελέτης παράγραφον.

N. I. ΣΑΡΙΠΟΛΟΣ.

(Ἐκτετατὸ τέλος.)

ΠΟΙΗΣΙΣ.

—ooo—

Λογόγριφοί (*).

1.

Πῆντε εἶναι τὰ στοιχεῖα

Πῶχει ἀνάγκη, πῶχει χρεια

(*) Ἐκ τῶν ἀνεκδῶτων τοῦ ἀδιδμου Ἑλληκᾶ ἐκαινοποίησι δὲ ἦν ταῦτα, ὡς και τινὰ ἄλλῃ προσεγῶς ἐκδοθῶμενα, ἡ ἐν Κερκέρη Κ. Κ. Κονιμένος.

Τ' δρομά μου νά γραγεῖ
Και ὡς πρέπει νά δεχτῆ
Κ' εἶμαι λόγος ποῦ δὲν μπαίρω
Παρὰ ὁ ὄσα παρτυχαίω
Ἐἶτε σπάρια ἡ κοινά
Ποῦναι σὰν κ' ἐμὲ μονά. (Ε. γ. α.)
Κι' ἀν τὰ δύο μου πρῶτα ἀφήσω,
Ἐἶρεσι εἰ θά καταρτίσω
Μὲ τὰ τρία μ' ὕστερα;
Εἶδος ἀπ' τὰ πλιὸ κοινά.
Ζωρταρὸ ποῦ νά κινεῖται,
Νά μιλή, νά συλλογῆται,
Θηλυκὸ σωστὸ κορμί,
Και σὲ δὲν τὴν ἀκμή. (Ν. α.)
Ἀπ' αὐτὰ τὰ ἔδια τρία
Θά γερῆ μὰ ἀπορία
Ἄν τῆς μέσης τὸ ψηφί
Μεταφέρῃ στήν κορφή
Ὅσα ζιοῦν ἡ ποῦ φουρόνουν
Μὴ θαρρῆς πῶς μεγαλόουν
Ἄν δὲν κῆμος συνδρομή
Μὲ τὸ ἴδιο μου κορμί. (Ι. γ. α.)
Ἀπὸ γάλια ἔχω κ' ἄλλο
Θιασματῶδες, ἀν δὲ σγάλλω,
Ἀπ' τὸ σῶμα νά γυθῶ
Κ' ἕνας λόγος θά βρεθῶ.
Κ' ἕνας λόγος ποῦ σ' ἀρέγει
Τι ὅτι πῆς, εἴθως τὸ στρέγει
Βά, τὸ πρῶτο μ' πατινὸ
Πῆς, εἰ θέλεις; Συμφωνῶ. (Ν. α. β.)
Πὰρ τῶρα τ' ἀρημῆρα
Και μαζί τους ἄλλο ἕνα,
Ἀπ' τὰ πῆντε τὸ στερνὸ,
Γιὰ νά ἴδῃς εἰ θά γεγῶ.
Ἀπορία τὸ δικὸ μου!
Εἶμαι ὄντας μοταχὸ μου
Μ' ἄλλο σὰν ἀταμωθῶ,
Παρευθὲς θελῶ χαθῶ. (Ε. γ. α.)
Ἄκουσε κ' αὐτὸ ἀκόμα,
Και πλιὸ δὲν ἀρολήω σῆμα
Ἀπ' τὰ πῆντε μου ψηφί,
Βά, εἰ τρία συντροφιᾶ.
Τὸ εἰ χάρη, εἰ γλυκάδα!
Τι φωνὴ μὲ ροστιμάδα!
Ἄψυχο εἶμαι κ' ἀντηχῶ
Και μιμῶμαι τὴν Ἠχώ. (Ν. α. β.)

—ooo—

2.

Τὸ πρῶτο μου δὲν δέχεται ἀρχὴν καιροῦ καὶ τέλος.
Στὸ δευτέρου μου γινώσκται κ' ὀρίζει κάθε μέλλου.
Τ' ἀκέραιο μ' εἶναι ὄνομα ὁποῦ καθέναι στρέγει.
Ναὶ τὸ χαρὴν στὸ δευτέρου δὲν τὸ πρῶτο λέγει.

(Παυτα—ζήσ.)

—οοο—

3.

Σὲ κάθε λόγο
Σὲ πᾶσαν πράξι
Τὸ πρῶτο μ' ἔχει
Εὐδὸς τὴν τάξι.
Τὸ δευτέρου μου
Θεὸς τιμήθη
Ὅπου καθέναι
Τὸν ἐροῦνθῃ
Τ' ἀκέραιο θέλει;
Μὴν κέρειν πρῶτο
Ὁ ἴδιος εἶσαι
Σὰν μήτις στὸ πρῶτο.

(Τροθεσι—ἀρης.)

—οοο—

4.

Ἄκουμ' ὅσ' ἄντε μέρη
Καὶ μ' ἐκεῖνα μὲ προφέρει.
Ὅποιος τάχατε μὲ φέρει.
Κι' ἄν τὰ τρία μόνου φέρη
Τὰ ὑστερινά μου μέρη,
Μὲ θορεῖ δὲν μὲ προφέρει.

(Στ—δμ.)

—οοο—

5.

Τὸ πρῶτο μου προστάζει,
Τὸ δευτέρου ματράει
Τ' ἀκέραιο μου κυττάει
Καθέναι κ' ἀποράει
Στὸ ἄμετρον του πλῆθος
Καὶ στὸ λαμπρὸ του ἦθος.

(Ἰσ—τρι.)

—οοο—

Δημοσιεύοντες τὰ ἀνωτέρω ποιήματα τοῦ Βηλαρᾶ,
κοινοποιούμεν καὶ εὐφυστατόν τι δημοτικὸν ἀλ-
νιγμα, τὴν λύσιν οὐτινος ἀφιερῶμεν εἰς τοὺς ἀνα-
γνώστας τῆς Παρθώρας.

Ποῦ εἶν' ἐκεῖνο τὸ πουλὶ ὁποῦ γεννᾷ δὲ τὴ μῦτι,
Πᾶχει φτερά καὶ δὲν πετᾷ, καὶ δὲν πετᾷ μαθρο σπῆτι;
Τρεῖς τὸ κρατοῦν ὄντας γεννᾷ, μὰ ἀλήθεια πρῶ-
(τα πῆρει,

Καὶ τὰ πουλάκια ὁποῦ γεννᾷ, ὀπίσω του τ' ἀφῆρει.
Καὶ τὰ πουλάκια ὁποῦ γεννᾷ, ἀνθρωπινὰ μιλῶντε,
Ἄλλοι τ' ἀκοῦν ὄντας μιλῶν, ἄλλοι δὲν τ' ἀγοῦ-
(κοῦντε.

ΚΑΙ ἘΤΕΡΟΥ ΚΛΕΙΠΤΙΚΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΟΥ

εἰς ἑλληνικοὺς στίχους παράφρασις ὑπὸ

τοῦ γέροντος Ματθαίου.

(Ἰδε φυλλάδ. 191, σελ. 588.)

Τραγῆδιον.

Τοῦ τίνας μάννα φλίσεται, τοῦ τίνας μάννα κλαίει;
Τ' ἀνδρουτῆου μάννα φλίσεται, τ' ἀνδρουτῆου μάννα κλαίει,
ὅσ' ἢ περδίκαι φλίσεται, ὅσ' ἢ παππὶ μαδίεται,
ὅσ' ἢ κωρῶνας τὰ φτερά βάφει τῆς φορευίας
μὲ τὰ βουναῖ ἐμάκου καὶ μὲ τὰ κορφοβούνα,
ἴσως βουνα τοῦ Αἰάκουβου, καὶ ἀπῆλμα ἴσ' τὰ δένδρα,
να πῆτε τὴν ἀνδρουτῆου τὴν μικροκαϊδιμῆν,
τὴν Πασγαλίαν μὴ στολιοθῆ, τὴν ἐκκαλοῖα μὴ πῆγη
τ' ἀνδρουτῆος ἐσφαλίσθη μῆσα ἴσ' τὸ μαναστήρι
πίπτουν τουφῆνια ὅσ' βροχὴ μολίβια ὅσ' χαλάζι.

Παράφρασις ἑλληνική.

Τίς ποικ' οἰμωγὰ πετιέλλαι ἄν' ἀγκυά ἔρως
ἀχῶ δ' ἀντιθέσων ἄλγῃ, ὡς δάκρυα εἶθαι;
ἀνίχων οὐχ ἄδ' μέλισμα; οὐ δένδρα βάλαι,
ἀλλ' ἐμαρῶνθ' ὡς θεομᾶ ἀνέμοιο αἰτᾶ,
ταῖ δ' ὀλοφουδὸν ἐπὶ τρῶλουσ' εἶται σκυθρωποί.
Ἄνδρ' ὡς μάτηρ γοῶει, τῆνα γόνου ἦκε,
εἴμα οἱ ἀμφὶ μιλάντερον, ἦντε κῆρακος εἶδος,
ὄξεια κωκίαι δὲ ἄν' ὄρεα, ἦντε πέρδιξ
πλαζόμενον ζατῶν μικρὸν τέκος, ἀπὸ τοῦ εὔροιο.
Τοῖα φόβου δ' εἰκοῖσα ποτ' ὄρεα γῆρῶν ἀφῆθεν,
ὄρεα ὀφικῶρμῆθα, δρυμῶντες, ἰδ' ἀγκυά πάντα,
καὶ ποταμοὶ τοῖ ἦκα ἐλίσσόμενοι χεῖρ' ὕδαρ,
ὄρητες ὄδῶν ταῖ χεῖτε νόμως ἀνὰ δρυμῶς
τέρψαν ὀδῶν καὶ τῶδ' εἰμοὶ κρηῆνας' εἰδῶν,
Κουριδίε ἀλόχῃ ἀγγεῖλατε Ἄνδρείασ
μὴ χροῖα λούσασθαι, μὴδ' εἴματα λευκὰ ἔσασθαι
μὴδὲ χροῖον χροῖοντα μετελθεῖν ἄλλοις ἔβας,
ἀλλ' αἰετ' ἀνὰ νόκτα καὶ αἰὼ χεῖρας ἀναχεῖν,
αἰκίως Ἄνδρείαν τι σπῶντερον ἄμμι παράλογοι
ἐκπέμπων θεῶδ' ἴφθι, ἢ αἰετ' οἱ ἀλγῆ' ἐφῆπται,
τοῖον Ἄρως ἦρος ἀμφὶ ἴβ' ἴβ' καὶ λαθῶν ἐν ἄντρον.

—οοο—